

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Svmmvla Selectarvm Qvaestionvm Regvlarivm

Bonagrata <von Habsheim>

Friburgi Brisgoiae, 1665

Isagoge ad svmmvlam selectarvm qvaestionvm regvlarivm

[urn:nbn:de:bsz:31-160625](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-160625)

3
ISAGOGE

AD SVMMVLAM SELECTA-
RVM QVAESTIONVM REGV-
LARIVM.

*Fratres Min. Specialiter S.R. Ecclesie sunt
subiecti.*

Quoniam voluntas actio-
num humanarum domi-
na, vt legitimè suo fun-
gatur munere, necessum
habet à prælucente sibi
ratione rectam operandi
iam demonstrari, eumque ipsum in finem,
ecessarium hunc ducem, quam fieri potest,
b errorum ambiguitatis, & incertitudinis
nebris immunem in petra veritatis, ac so-
da principiorum operabilem notitia prius
abiliri, ne vel cæcus cæcum ducendo in
oueam ambo cadant, vel dubiâ luce quid
gant, aut quo se vertant, planè ignorent;
pparet exinde hoc in præsentî tractatu an-
omnia requiri, vt præuia quadam manu-
uctione declaretur atque ipse intellectus
robè instruatur, quæ sit Apostolicarû Con-
itutionum Conditio & vigor, quandoqui-
em finis ac scopus huius potissimus, ac ferè
nicus est in memoriam Capucino reducere,

A 2

que

qui ad illas vitam instituere, & Ecclesiasticorum munera functiones conformiter suæ Religionis legibus & consuetudinibus ad honorem Dei & salutem animarum, exequi valeat. Res vtiq; non solum proficua, sed Minoritanæ Professionis Sectatori perquam necessaria, ob singularem erga Christi D. Vicarium Subiectionem. Et si enim (vt scribit Seraph. D. S. Bonau. in c. 1. Reg.) totus Clerus & Religiosorum vniuersitas tenetur firmiter Apostolico Domino (cuius auctoritate omnis Religiosorum Ordinū viget & firmitas vnicè subsistit, c. fin. De Relig. dom. Et eod. tit. c. 5. in 6. ac Ioann. 22. in Extrau. Sancta Romana.) obedire: tamen Sanctus (Franciscus) huic debito vorum adiicit speciale, scienti voto superuenire & fortificari Ordinis vinculum & meritum geminare. Textus Regulæ ex ipsius verborum sono clarus est, quo & Seraphicus Patriarcha expressè promittit obedientiam & reuerentiam D. Papa Honorio & successoribus eius canonicè inerrantibus & Ecclesiæ Romanæ: Et fratres alij similiter ipsi P. Francisci & eius successoribus obedire tenentur. Quibus verbis (vt benè Hugo de Dina in commendatione illius loci) perfectus Euangelij observator S. Franciscus, Petro Apostolo in successore suo, cui à Christo Ecclesia est commissa, se suo in se, speciali obedientia ac reuerentiæ promittit.

I.

*Fratres
Minores
S. R. Ec-
clesiæ spe-
cialiter
sunt sub-
iecti.*

& reuerentiam D. Papa Honorio & successoribus eius canonicè inerrantibus & Ecclesiæ Romanæ: Et fratres alij similiter ipsi P. Francisci & eius successoribus obedire tenentur. Quibus verbis (vt benè Hugo de Dina in commendatione illius loci) perfectus Euangelij observator S. Franciscus, Petro Apostolo in successore suo, cui à Christo Ecclesia est commissa, se suo in se, speciali obedientia ac reuerentiæ promittit.

one subiecit. Vnde & summo Pontifici (subin-
fert mox ibid. sanctæque Romana Ecclesia
sunt fratres specialiter tam ex singulari hac spõ-
sione, quàm etiam ex speciali eius ad ipsos cura
& defensione adstricti. Præsertim cum ordo per
ipsam velut in eius sinu, forma, roboris & incre-
menti susceperit incrementum, vt quasi propri-
us Ecclesia filius dici possit. Hæc ille. Extant
huius paternæ sollicitudinis & curæ circa
Franciscanam familiam in Iure comuni
(vt alia quamplura prætermittam) testi-
monia valde insignia c. In ijs 30. de Priuil.
Clement Dudum. 2. de sepulturis. Extrau. com-
vnica. De iudijs. Extrau. com. super Cathedra.
2. de sepult. Extrau. com. 1. de Priuil. c.
Quia ex eo. 3. de pactis. in 6. c. Ex ijs 3. de verb.
signif. in 6. Clem. 1. eod. tit. Extrau. Ioan. 22.
1. de verb. signif. Extrau. eiusd. Quia nonnun-
quam. Et ad Conditorem. 3. & vlt. eod. tit.
Quibus Christiani Gregis Pater vniuersa-
lis cura & sollicitudine speciali Franciscanæ
Religionis consulens, Minoritanam Regu-
lam illustrat, cõrra æmulos defendit, eiusq;
Professores excellentibus priuilegijs & præ-
rogatiuis exornat, vt si Minorita obligati-
onem aliam ad Apostolicam illam sublimi-
tatem non haberet, tanquàm filius non de-
gener vocem amantissimi Patris audire, il-
lusque voluntatem studiosissimè adimple-

re debeat. Tantum igitur cum Capucinum habeat ad Papam subiectionem, & ad eius mandata obligationis vinculum, manifeste profecto consequitur non parvam eidem incumbere necessitatem non ignorandi Constitutiones Apostolicas earumque quantum suæ vocationis institutum & munerum iuncturæ administrationem concernunt, vim & obligandi valorem; De his ergo cum speciatim præsens Summula ex proposito tractet, ad generalem earund. notitiam Isagogen præmittere consultū duxi, quantum ab ovo aggrediar; sic

§. I. Quid & quotuplex sit Constitutio?

1. Constitutio quid sit. 3. Quotuplex sit
2. Constitutio Ecclesiastica.

II.
Constitutio quid sit.

Constitutio propriè significat legem superioris Principis; quidquid ex Isidoro Gratiano c. *Constitutio*. d. 2. ad solum restringat Imperatorem seu Regem dicens *Constitutio vel Edictum est, quod Rex vel Imperator constituit, vel edicit*, Sylu. V. *Lex*. n. 1. Quatuor ponit nomina generalia ex diversis sumpta, idem tamen significantia, scilicet *Lex, eo quod liget, vel legatur. Ius, maximè*

in scriptis redactum, eo quod per hoc iustum
cognoscatur & reddatur. Statutum, eo quod
firmetur deliberatione, quasi in statu, id est in
gradu immobili situm & positum. Et Constitu-
tio, quasi simul statutio, eo quod ad eam multi,
id est populus, conueniant.

Constitutiones diuidit Lancellot. *Instit.*
lib. 1. tit. 2. in Ciuiles & Ecclesiasti-
cas. Ciuiles sunt, quas Princeps, aut Magi-
stratus, aut populi sibi metipsis sanciunt.
Constitutio Ecclesiastica varijs nuncupatur
nominibus, Decretum, Decretalis Epistola,
Dogma, Mandatum, Interdictum, Sanctio,
Canon &c. *Decretalis* tamen *Epistola* proprie
est ea constitutio, quam Papa edidit cum
Consilio Cardinalium, vel sine illo ad alicuius
consultationem; *Decretum*, quando ad
nullius consultationem. *Dogma* dicitur, quia
constitit in doctrina Fidei Christianæ, sicuti
mandatum in doctrina de moribus. *Interdi-*
ctum, quando nulla adijcitur pæna. *Sanctio*,
quando pæna additur. *Canon*, uocabulum
græcum, latinè Regula nuncupatur, *regula*
autem dicta est, eo quod rectè ducit, nec
aliquando aliorum trahit. Alij dixerunt *reg-*
ulam dictam, vel quod regat, vel quod
normam benè viuendi præbeat, vel quod
distortum prauumq; corrigat. *c. Canon. Et*
Regula. d. 3. Et quamuis *Canon* proprie di-
catur

III.
Quorū
plex.

IV.
Constitu-
tio Eccle-
siastica.

A 4

catur id, quod statuitur in vniuersali Concilio, largo tamen modo continet etiam alias Constitutiones Ecclesiasticas, quàm concilij generalis, vt tradit Barbos. *in c. Canon. d. 3.* hinc Ius Canonicum.

§. 2. De Iure Canonico.

5. Ius Canonicum describitur.

6. Componitur ex Decretis Pontificum, vel Conciliorum.

V.
Ius Canonicum describitur.

Ius Canonicum describit Barbos. *max al- legato l.* quod sit Regula, qua homines ab Ecclesiasticis Prelatis ad rectè viuendum ad spirituale bonum diriguntur. Componitur autem ex Decretis Pontificum vel Conciliorum, factis ad normam Iuris diuini & naturalis, ex S. Pagina SS. Patrum documentis, nec non & sæcularium Principum constitutionibus seu legibus. Decreta Pontificum vsque ad Innocentium X. inclusuè, magno labore ac diligentia collegit Laertius Cherubinus, & in vnum quasi corpus coniecit sub Bullarij Romani nomine. *Statuta Conciliorum* alia sunt *generalia*, seu *vniuersalia*, quæ SS. Patres ex vniuerso orbe in vnum conuenientes, iuxta fidem Euangelicam & Apostolicam condiderunt; alia *Prouincialia*, quæ

VI.
Componitur ex Decretis Pontificum, vel Conciliorum.

quæ sunt in Concilijs, quæ propter Ecclesiasticas causas per singulas Prouincias, conuocante Metropolitano Episcopo omnes Prouinciales Episcopos, & Cathedralium Ecclesiarum Capitula, celebrari placuit; alia demum *Episcopalia* seu *Synodalia*, quæ fiunt in Synodis, quas Episcopus cum suæ Diæcesis Abbatibus, Presbyteris & Clericis celebrat. Inter cætera Concilia sunt quatuor, quæ totam principaliter Christianam fidem amplectuntur, & S. Gregorius Papa velut quatuor SS. Euangelia suscipit & veneratur, *Nicanum* contra Arium; *Constantinopolitanum*, contra Macedonium; *Ephesinũ*, contra Nestorium; *Chalcedonense*, contra Eutychem, hæc vna cū alijs generalibus 18. numerum non excedunt, quorum acta cum quamplurimis Prouincialibus & Synodalibus in plura volumina congefferunt Binius & Sirmondus, in exiguam Summam redegit Carranza; copiosè magis & accuratè noster P. Coriolanus; solerter, & methodicè P. Gregorius Auenionensis. Decreta Pontificia simul & conciliaria compendio continet Codex seu liber, qui Corpus Iuris Canonici nuncupatur.

§. 3. De Corpore Iuris Canonici.

7. *Corpus Iuris Canonici tribus tomis constat.*
 8. *Materia de qua in quolibet tomo tractatur.*

VII.
Corpus Iuris Canonici tribus tomis constat.

CORPUS Iuris Canonici, cuius hodie in scholis & in foro vsus est, constat tribus tomis. Primus toms, qui Decretum inscribitur, continet Ius canonicum collectum à Gratiano Monacho Benedictino ex scriptis Pontificum, Conciliorum, Patrum & interdum ex iure ciuili, vbi citantur etiam Decreta contraria & conciliantur, ex quo aliquando Concordia discordantium Canonum nuncupatur. Hoc opus in tres primarias partes est distributum. In prima proceditur per distinctiones & Canones & ita citatur per Dist. & Can. apponendo prima Canonis verba. v. g. accedens. dist. 50, hoc est, capitulo seu canone, qui incipit à verbo accedens. Distinctione 50. Secunda procedit per materias siue causas, quæstiones & canones, per quas etiam inscriptiones citantur, vt, absit. II. q. 3. id est, canone, cuius initium est, Absit. causa vndecima, quæstione tertia. Causæ trigessimæ tertiæ, quod ibi fiat mentio de contritione cordis, interferitur

interferitur doctrina de Pœnitentia, quæ particula procedit per distinctiones & canones, citaturque hoc modo: Adam de Pœnit. d. 1. hoc est, Canone cuius primum vocabulum est, Adam De Pœnitentia. Distinctione. 1. Tertia inscribitur de consecratione, quod in ea potissimum continentur Canones ad sacramenta pertinentes. Canones qui in hoc tomo habentur, tantæ sunt auctoritatis, quantum meretur Author, vnde eorum Doctrina sumitur, quare cum citantur, videndum erit cuiusnam sint, an Pontificis, an Concilij, an deniq; alicuius sacri vel authenticis Authoris.

Secundus tomus, continet Pontificum determinationes, quæ decretales inscribuntur, quod ex Epistolis Decretalibus cura Gregorij P. 9. collectum fuerit, Procedit per libros, titulos, capita & interdum per paragraphos, citatur communiter exprimendo solum titulum & initium Capituli, v. g. à Crapula. De vita & honest. Cler. hoc est, capitulo, à crapula. titulo, De vita & honestate Clericorum. Additur interdum etiam liber, vt c. à crapula. lib. 3. tit. 1. de vita & honest. Cler. Interdum vocula insuper, Extra. quo denotatur illud habetur extra Decretum Gratiani.

Tertius tomus continet Constitutiones à Bonifacio

Bonifacio P. S. collectas, Clementinas, & Extrauagantes Ioannis 12. quibus accedere quædam extrauagantes communes, id est, aliorum summorum Pontificum. In prima ergo huius tomi parte, quæ liber sextus appellatur, quod addita fuerit quintus libris Decretalium, totidem libris comprehensa, continentur eadem ferè materia, quæ in illis per titulos & capitula digestæ, & eodem modo citantur, sed distinctionis causa additur, In sexto, vel libro sexto v. c. Beneficium. De Regularib. 6. Id est capitulo, Beneficium. tit. De Regularibus in lib. sexto. In secunda parte continentur Clementinæ, sic dictæ à Clemente 5. qui eas ordinauit in libros, titulos & capitula, citantur quæ eodem modo vt præcedentes, addito tamen vocabulo Clement. In tertia. Extrauagantes, quæ cum extra Ius vagarentur collectæ fuerunt à Ioanne 22. quæ integræ habentur sub quibusdam titulis, & capitulis & sub eodem nomine citantur, sic, Extrau. ad onus, De Elect. & Electi potest: Hoc est, In Extrauagante, quæ incipit: ad onus, titulo, de Electione & Electi potestate. Denique in eodem tomo, accesserunt Extrauagantes communes, eodem modo digestæ & sub eadem appellatione citantur, vt Extrau. comm, Diuinis. De

Pennis,

Pœnis: Id est, Extrauagante communi, cuius initium: Diuinis, titulo, de Pœnis. Septimum librum Decretalium ex Constitutionibus Pontificijs necdum corpori Iuris insertis confecit & in quinque libros distributas separatim edidit D. Petrus Matthæi I. C. Lugdunensis, easdem vna cum Canonibus & Decretis S. Conc. Trid. iuxta ordinem titulorum Decretalium collegit, & titulo sexti Extrauagantium communium & ad finem Summæ Bullarij publicauit Stephanus Quaranta.

Ad rem ipsam seu materiam, quæ in corpore Iuris Canonici traditur, quod attinet, in 1. parte Decreti, quæ Distinctiones 101. continet, agit Gratianus viginti prioribus de Iuris Ecclesiastici elementis, principijs, fontibus atque dignitate. Inde vsque ad 93. de Cleri seu Personarum Ecclesiasticarum origine, institutione, ac forma instituendi, vita, moribus atq; officijs & inde vsque ad finem Vltimæ Dist. de Principatu Pontificis & vniuersa Iurisdictionis Ecclesiasticæ seu Pontificiæ præstantia, præ omni alia tam Ecclesiastica, quam sæculari. In 2. parte, per causas 36. (quibus vt supra dictum interseruntur distinctiones 7. De Pœnitentia) tractat de generibus causarum seu Iudiciorum sub Ecclesiasticam Iurisdictionem

VIII.
*Materia
de qua
tractatur
in quolibet
somo.*

nem cadentium. In 3. denique parte per quinque distinctiones agit de Consecratione Ecclesiarum & Missarum celebratione, de Venerabili Sacramento Eucharistiæ, de festiuitatibus per annum celebrandis, Sacramento Baptismi, & Confirmationis atque Ieiunio.

Argumentum quinque librorum Decretalium, nec non & reliquarum partium, libri sexti, Clement. & Extrauag. quibus eadem materia totidem libris, (excepto quod liber quartus, in Extrauagantibus, vt dicitur, vacat) pertractatur, continet sequens versiculus:

Iudex, Iudicium, Clerus, sponsalia,
crimen,

Hæc tibi designant, quid quæque Volumina signant.

Vocabulum 1. Iudex, indicat materiam libri 1. qui posito primum Vniuersi Iuris Christiani, præsertim Ecclesiastici seu Pontificij, fundamento, quod est ipse Deus vnus & trinus, ac explicatis Iuris principijs & partibus, tractat de personis Ecclesiasticis, siue SS. Canonum Ministris, eorumque assumptione ad dignitates, quando tales creandi & ordinandi sint, de quæ eorum officijs & potestate Iudicandi.

Iudicium, denotat libro 2. agi de Iudicij

Eis ac de requisitis in Iudicio seu modo
& ratione procedendi Iudicialiter.

Clerus, Materiam libri 3, quæ est de vita
& honestate Clericorum, rebûsque eorum,
ac de rebus Ecclesiarum.

Sponsalia, librum 4. tractare de spon-
salibus & Matrimonijs atque de cæteris his
annexis.

Crimen denique significat contentum li-
bri 5. & ultimi, quod est de accusationibus,
de criminibus ac pœnis pro ipsis infligen-
dis. In fine Decretalium adduntur duo ti-
tuli generales de verborum significatione
& Regulis Iuris, quibus pleraque prius in
Iure constituta summatim explicantur. De-
clarationes istas exprimunt sequentes ver-
siculi:

Pars prior officia creat, Ecclesiæque Mi-
nistros.

Altera dat testes & cætera Iudiciorum.

Tertia de rebus & vita Presbyterorum.
Nubendi formam dat sponsis quarta de-
centem.

Vltima de Vitijs & pœnis tractat eorum.

Contenta Iuris Canonici compendio
tradunt Institutiones Lancelloti,
Henrici Canisij, Antonij Cuchij,
Andræ Vallens &c.

§. 4. De Constitutionibus circa Regulares editis.

12. Constitutiones circa Regulares edita ubi contineantur.

IX.
Intra Vel
extra Cor-
pus Iuris.

PRæmemoratis SS. Pontificium Constitutionibus, cum omni hominum statui cuiuscunque gradus ac dignitatis extiterint, norma rectè viuendi & iniunctis legitime fungendi muneribus præscribatur; quæ Regulares propriè contingunt, potissima huius libri materia, in multiplici sunt differentia, quædam enim continentur in Corpore Iuris Canonici & in Conc. Trid. quæ vniuersos Religiosos obligant; aliæ autem sunt in eodem specialiter statutz pro Religione particulari, quæ nimirum continentur in Libro Decretalium, in Clementinis & Extrauagantibus. Aliæ autem sunt, quæ extra Ius commune vagantur. Hæ verò partim continentur in libro, Monumenta ordinis, nuncupato, partim in summa Constitutionum Papalium, & Bullario magnò Laertij; aliæ verò habentur in proprijs motibus & Constitutionibus, quæ in nullo speciali volumine reperiuntur, nisi quantum Authores priuati recentioris ætatis in vnum colle-

collegerunt, vt Rodriq. in Bullario Priuil.
 Peyr. eafd. scholijs elucidans &c. Quæ præ-
 cipue nunc temporis iuculantur Religio-
 nis, peculiari nuper libello impressa in lu-
 cem venerunt Romæ, & Mediolani, quibus
 complura quoque interferantur S. Congre-
 gationis Emm. DD. Cardinalium Decreta,
 quorum sicut & aliorum rescriptorum, quæ
 communiter Litteræ Apostolicæ nuncupari
 solent, notitiam cum Religiosos latere non
 deceat, non nihil etiam consequenter dicen-
 dum est.

§. 5. De Litteris Aposto-
 licis,

- o. *Littera Apostolica quid sint.*
- ix. *Littera Apostolica sunt aut Bullæ, aut Bre-
 uia, aut Rescripta.*

Littera Apostolica vocantur, quæ expedi-
 untur in Curia Romanâ per Papam &
 officiales, Papæ nomine, qualis est inter ali-
 os Summus Pænitentiarius, seu Pænitentia-
 rius, cuius Breuia sæpius etiam ipsis Regulari-
 bus committuntur executioni danda, vt vi-
 dere licebit V. Forum. Et de Dispensationi-
 bus matrimonialibus. Est autem Pæniten-
 tarius summus, semper vnus de Cardinali-
 bus,

X.
*Litteræ
 Apostoli-
 cæ quid
 sint.*

B

bus,

bus, habens curam pœnitentialem, id est pro dispensationibus & absolutionibus in casibus conscientia authoritate Sedis Apostolicæ, qui vitur opera Pœnitentiariorum aliorum minorum, quorum est pœnitentiæ Confessiones audire, & eos à censuris Ecclesiasticis & pœnis ac delictis absoluere, iuxta delegatam sibi à Summo Pœnitentiariorum auctoritatem; tales sunt Romæ in tribus templis, videlicet in Æde Sancti Petri, in Æde S. Ioannis Lateranensis, & in Æde S. Mariæ Maioris. Primi horum sunt de Societate Iesu, Secundi ex Ordine S. Francisci de Obseruantia. Tertij S. Dominici. Azor. p. 1. l. 5. c. 38. Barbos. Iuris Eccl. l. 1. c. 4. n. 97. Lunadoro della Corte Romana. &c.

XI.

*Littera
Apostolica
sunt
aut Bulla,
aut Bre-
uia, aut
Rescripta.*

Litterarum Apostolicarum aliæ sunt, quæ cum bulla plumbea pendente circa magna negocia expediuntur à Datario, id est, Ecclesiæ notario, Subscriptionibus solitis, quæ generali vocabulo vocantur *Bulla*, aliæ verò quæ expediuntur pro paruis negocijs cum sigillo certo per anulum piscatoris, quo S. Petrus vsus fuisse creditur, & vocantur *Breuia*, quia non tam amplo stylo, sed breuibus characteribus, descripta. Aliæ vocantur *Rescripta signatura*, quæ duplex est, *Iustitia* & *gratia*. Rescripta *Iustitia* sunt, quæ diriguntur ad lites & similes causas ex Iustitia terminandas,

minandas, vt si Pontifex designet Iudicem, qui causam cognoscat. Rescripta gratia sunt Supplicationes seu petitiones in Scriptis Pa-pae vel Eius Ministris porrectae, quibus Papa subscribit per FIAT, vel simile verbum, absque sigillo. Si dentur ad Beneficium vacaturum, vocantur gratia expectatiua; si de Beneficio vacante dicitur Mandatum, eo quod S. Pontifex vel Ordinatio vel Execu-tori mandat & iubet alicui prouideri de be-neficio, pro quo scribitur. Quod si Rescrip-ta dentur contra Ius commune, propriè di-cuntur Priuilegia vel Dispensationes, vt cum alicui plura beneficia incompatibilia conce-duntur. Lezan. V. Littera Apost. Graff. Decis. l. 4. c. 18. n. 87. & seqq. Litterarum Aposto-licarum originale producendum esse, vt Iu-dex, qui illas exequi debet, sit certus de sua Iurisdictione, tradit Barbos. l. 3. Iuris Eccl. c. 13. n. 231.

§. 6. Decreta S. Congrega-tionis.

- 12. Congregationes DD. Emm. Cardinalium cur varia instituta.
- 13. Congregationes in specie, quas Regulares nosse conuenit recensentur.
- 14. Auditorum Rotae dignitas & Auctoritas.

Quia quàm totus Emm. DD. Cardina-
 lium Ordo ad hoc peraequè sit institu-
 gationes
 tus, Emm.

*Emm. DD.
Cardina-
lium cur
Varia in-
stituta.*

tus, vt ipsi tanquàm orbis Cardines, ac totius Reipublicæ Christianæ Senatores Romano assistant Pontifici, & ei in negocijs arduis rectum consilium præbeant, & cuncta, quæ eis ab eodem S. Pontifice pro vtilitate Ecclesiæ iniunguntur, fideliter adimpleant. *e. Per venerabilem. Qui filij sint legit. Et c. Fundamenta. de Elect. in 6.* Ne tamen ipsa Ecclesiastici Regiminis Capita, ingenti curarum negotiorumq; mole obruta tanto succubant oneri, cunctaq; facilius celeriusq; expediatur, placuit iisdem, magni illius Moyse exemplo adductis, vt loquitur Sixtus, *in Bulla: Immenso æterni Dei. Edita A. D. 1588. Cal. Febr.* qui cum Deo loquens Soceri sui Iethro consilium de varijs Iudicibus constituendis non repudiavit, quique Dei iussu insignem senatum septuaginta Seniorum conscripsit, qui cum eo onus populi sustinerent, ne solus ipse grauaretur, Pontificium hoc onus inter illos orbis terræ Senatores Cardinales aptâ quadâ distributione pro temporis cõditione, negotiorum multitudine & varietate, ipsaque vtilitatis ratione ita partiri, vt ad certas rerum, negotiorumque tractationes distincti essent Conuentus & Congregationes Cardinalium, qui distributi muneris partem leuius ferrent, diligentius administrarent, commodiùs ipsum Papam consulerent, ac denique

que viri Primarij publicis in rebus exercitati, nullo vnquam tempore deessent. Primam eiusmodi Congregationem Generalium Inquisitorum pro conseruanda rectæ fidei Doctrina, fundamento salutis principali, erexit Paulus 3. *Constit.* 34. *Incip.* Licet. 12. *Cal. Aug.* 1542. apud Laertium, Cherub. in *Bullario to. 1.* Alteram adiecit pro executione & interpretatione Concilij Trid. Pius 4. *Constit.* 81. *Incip.* Aliàs nonnullas. 4. *Non. Augusti.* 1564. apud eund. Laert. *tom. 2.* amplificauitque maximè Sixtus 5. in *præallegata Bulla:* Immensa. Quindecim S. R. Ecclesiæ Cardinalium Congregationes instituens; aliam insuper De Propaganda fide erexit Greg. 15. a. 1622. per *Bullam:* Inscrutabili. Apud Laert. *Constit.* 25. De his omnibus, quæ Regulares nosse potissimum conuenit, vt breuiter dicam.

Congregatio 1. pro S. Inquisitione. Huic Pontifex in dicta Bulla auctoritatem dedit & potestatem inquirendi, citandi, procedendi, & potestatem sententiandi & definiendi in omnibus causis tam heresin manifestam, quàm Schismata, Apostasia à fide, Magiam, Sortilegia, Diuinationes, Sacramentorum abusus, & quacunque alia quæ etiam præsumptam heresin sapere videntur, conuenerentibus, non solum in Vrbe, & Statu temporali S. Sedi subiecto, sed etiam in vniuerso ter-

XIII.
Congregationes in specie quas Regulares nosse conuenit reuocentur.

B3

rarum

rarum Orbe, vbi Christiana viget Religio, super omnes Patriarchas, Primates, Archi-Episcopos, & alios inferiores ac Inquisitores, quocunque Priuilegio illi suffulti sint.

Cogregatio 2. est pro Signatura gratia, ad hoc, vt omnes signaturam quauis de causa ad eunt benignè audiant, porrectasque oblaturam petitionum informationes excipiant, diuque supplices libelli referuntur, Papæ assistant, opportunum consilium asserant. &c.

Congregatio 3. Pro Ereptione Ecclesiarum, & earum, quæ iam erectæ sunt, Diocesum vel Monasteriorum vnione, Dismembratione, cessione, Permutatione, Translatione. &c.

Congregatio 5. Pro Sacris Ritibus, & Cæremonijs; vt veteres Ritus sacri vbiuis. Locorum in omnibus Vrbs, orbisque Ecclesijs etiam Capella Pontificia, in Missis, Diuinis officijs, Sacramentorum administratione, cæterisque ad Diuinum cultum pertinentibus à quibusuis personis diligenter obseruentur, Cæremonia, si exoluerunt, restituantur, si deprauata fuerint, reformentur, libri de SS. Ritibus & Cæremonijs in primis Pontificiale, Rituale, Cæremionale, prout opus fuerit, reformentur, Officia Diuina de Sanctis examinentur. &c.

Cong. 7. Pro Indice Librorum prohibitorum, vt librorum eiusmodi Catalogos & Indices, aut olim, aut proximè confectos examinent,

certorum auctorum libros prohibitos, aut quous modo in prioribus Iudicijs suspensos diligenter excutiant, & prout expedire iudicauerint, permittant. &c.

Cong. 8. Pro Executione & Interpretatione Conc. Trid. si quando in his quæ de morum reformatione, disciplina & moderatione, & Ecclesiasticis Iudicijs, alijsque huiusmodi statuta sunt, dubietas aut difficultas emerferint.

Cong. 11. Pro Consultationibus Regularium. Huius Congregationis Cardinalibus facultas conceditur, vt Regularium, Claustralium, Mendicantium, non mendicantiũ, Hospitaliorũ & militarium, possidentium & non possidentium, cuiusuis demum Ordinis sint, controuersijs, dubitationibus propositis respondeant; causas vero, quas inter ipsos Religiosos oriri contigerit, iuxta quarumcunque Religionum insitata eorumque dispositionem Superiores illorum definiant, atque terminent. Dum autem inter Episcopos & Regulares dubitationes inciderint, quæ sub Decretorum Concilij Trid: disputatione aut interpretatione comprehendantur, eos ad eandem Congregationem remittant. Audiant itidem ac decident prædicti Cardinales causas & controuersias inter prædictos ordines vertentes, siue in vniuersum, siue ratione particularium Locorum, dummodo formam Iudicariam non requirant, item vt dictis Regularibus non ad

laxiorem, nec ad parem, sed ad arctiorem Religionem transeundi, ijs, quos seruore spiritus incensos ad perfectioris vitæ statum transire velle cõsiterit &c. licentiam dare: Apostatarum quoque eiectionum, & præterea extra Monasteria degentium aut vagantium causam iisdem Cardinales audiant & cognoscant; eosque coercendi potestatem habeant &c.

Cong. 12. Pro Consultationibus Episcoporum & aliorum Prelatorum Cardinalium, Huius Congregationis facultas est, ut Patriarcharum, Primatum, Archi-Episcoporum, Episcoporum, Prelatorum, & Ordinariorum quorumcunque etiam inferiorum, non tamen Regularium petitiones audiant, propositisque difficultatibus, questionibus ac controuersijs, alijsque super quibus consulti fuerint, etiam per litteras, sedulo, humaniterque respondeant, dubia, rationes & causas Ecclesiarum, earumque dignitatis, iurisdictionis, Exemptionis, Immunitatis, Iuriũ, Priuilegiõrum, & laudabiliũ cõsuetudinũ conseruationẽ cõcernẽtes, summarie cognoscant, atque tam ex partium petitione, quam ex officio componant, prout honestum opportunumque eis videbitur.

Cardinalibus Cõgregationis de propagãda Fide præscribitur in allegata Bulla: Inscrutabili, vt in vnum congregati adhibitis etiam aliquot Romane Curie Prelatis & Religiosis

viris,

sedentes, controuersias & causas examinent. In hoc auditorio cuncta iuxta doctrinam, prudentiam, aequitatem & iustitiam definiuntur.

Congregationes aliæ Emm. DD. Cardinalium concernentes alia negotia.

Cong. 4. Pro vbertate annonæ status Ecclesiastici.

Cong. 6. Pro Classe paranda & seruanda ad status Ecclesiastici defensionem.

Cong. 9. Pro status Ecclesiastici Grauinibus subleuandis.

Cong. 10. Pro Vniuersitate studij Romani.

Cong. 13. Pro Vijs, Pontibus, & aquis curandis.

Cong. 14. Pro Typographia Vaticana.

Cong. 15. Pro Consultationibus negotiorum status Ecclesiastici.

§. 7. Pontificiæ Constitutiones quam habeant vim obligandi.

15. Decreta Pontificum siue mediante Concilio Generali, siue aliàs lata vim obligandi habent.
16. Eriam extra Corpus Iuris contenta post legitimam publicationem.
17. Legem Pontificiam in sua Diocesi nec promulgatam nec vsu receptam non obseruans

seruans

seruans peccati damnandus non videtur.

18. An idem dicendum de Decretis Pontificum solos Regulares concernentibus.

19. Legem laram à S. Pontifice quando non liceat rejicere.

20. Confessarij munus vnde difficile reddatur.

Dictum est §. 2. Ius Canonicum componi vel ex Decretis Pontificum, vel Conciliorum; ambo hinc nomine Pontificiarum Constitutionum comprehendo, eo quod Concilia quæcunque à Papa tantummodo robur accipiant, à quo nisi confirmentur, vim obligandi nullam habent; nonnulla Concilia etiam generalia, hoc ipso quod à Pontificis Regula & institutione recesserunt, in fide errasse leguntur. Hæc igitur Decreta seu Constitutiones Pontificum, siue mediante Concilio, siue aliàs lata, in quantum Regulares potissimum concernunt, cum sint Basis & fundamentum, cui tota huius Summulæ fabrica innicitur, earum ante omnia præcognoscendus est valor, & vis obligandi. Vtraque igitur tam conciliorum (intellige generalium; nam Provincialia quæcunque neque definiendi, neque generaliter constituendi vim aliquam habent, sed tantum curandi, vt id seruetur, quod

XV.

Decreta Pontificia siue mediante Concilio generali, siue aliàs lata vim obligandam habent.

quod aliàs statutum est; licet interdum & quæ ab his rectè statuta sunt, etiam Catholica Ecclesia suscipiat. Lanzel. *Instit. l. 1. tit. 3. vers. Prouincialia.*) quàm Summorum Pontificum Decreta necessariam habent obseruantiam ostendit Barbos. *in Proëm. Decreti. n. 7. vers. Ex quibus.* Etiam ea quæ in Decreto referuntur à Gratiano nisi ostendatur Exemplar in contrarium, siquidem passim hanc fidem illi, etiam Pontifices attribuant. Addit rectè P. Marchant, *in fund. 12. Regula Min. tit. 11. q. 1. fol. 89.* In Legibus, Decretis, Constitutionibus, Indultis Apostolicis tamdiu permanere auctoritatè Apostolicam, donec per derogationem, cassationem, vel reuocationem abrogantur, idquæ per clausulas sufficienter abrogatorias.

Quantum ad Concilia, obseruat P. Rives *in Epith. Concil. Præudio 7.* quandoque in Concilijs generalibus determinari aliquos mores seu ritus, ac tales determinationes ab omnibus seruari debere; quandoque verò in concilijs agi de moribus seu ritibus non decretando, sed solùm dirigendo, tunc licet etiam seruari debeant ritus, & mores Ecclesiastici in præcedentibus Concilijs dati, nihilominus si ratio temporis in posterioribus Concilijs aliud postulare videtur, poste-

posteriora Concilia poterunt aliud deter-
 minare. Distinguit item in Præudio Brevis
 Historiæ inter Concilia generalia, quæ Pa-
 trum congregat, ita quod ab eodem congre-
 gatum ex Clericis tantum & Populo Ro-
 mano, regulariter non contineat eam au-
 thoritatem, quam habet concilium gene-
 rale, quod congregat ex omnibus Episco-
 pis. Inter hæc etiam prævalere authorita-
 tem quatuor Conciliorum scilicet Nizeni,
 Constantinopolitani, Ephesini, & Calcedo-
 nensis, dictum est §. 2.

Porro cum Decreta Pontificia habeantur
 quædam in Corpore Iuris Canonici quædam
 extra Corpus Iuris, Ea quæ in dicto Corpore
 seu libro continentur, veluti leges Canoni-
 cas, Pontificiales, authenticas & approba-
 tas, habenda, ac pro legibus indubiè servân-
 da esse, vim quoque obligandi habere etiam
 in foro animæ ad culpam mortalem, seu ve-
 nialem, iuxta materiæ gravitatem, est extra
 controversiam, ita communi sensu conve-
 nientibus Theologis & Iurisperitis apud
 Arabos, in c. Canonum statuta, de Constit. Alia
 Decreta seu Constitutiones Pontificiæ, quæ
 sunt extra Corpus Iuris, quanquam eandem
 habeant authoritatem, quando legitimè
 publicata sunt, quam habent vniuersa quæ
 in Iure Canonico continentur, cum diman-
 dent

XVI.

*Etiã ex-
 tra Corpus
 Iuris con-
 contenta
 post legi-
 timã pub-
 licatio-
 nem.*

nent à Principe eodem habente authorita-
 tem condendi leges. vt *Cap. Canonum, & ali-*
às in Iure traditur, & patet ex his quæ scri-
 bit Sylu. *V. Papa. n. 14.* Magna tamen etiã
 num viget controuersia, num Leges Pontifi-
 ciae obligent totum Orbem ex sola pub-
 licatione Romana? Hanc quæstionem bre-
 uiter quidem pro ratione Instituti, suffici-
 enter tamen pro necessitate, vt mihi persua-
 deo, expediui *V. Casus reservatus. n. 70.* ni-
 hilominus quia hinc, & à validitate Priuile-
 giorum (de qua ceteroqui pariter egi di-
 uersis locis, vt *V. Absolutio quoad Sacular. n.*
42. V. Benedicere. n. 59. V. Priuilegium. n. 417.
420. & aliàs prout occasio tulit) omnium
 propè quæstionum huius libri resolutiones
 pendent. Iuat hinc generatim utramque
 materiam pauld amplius expendere, magis
 que stabilire.

XVII. Quod igitur allegato loco *V. Casus reser-*
uatus, tradidi, licet ex Veriori sententia Pon-
 tificiæ Constitutiones, simul ac in Romano
 Curia promulgatæ sunt, omnem in toto
 Orbe Christiano vim obligandi habeant
 quantum est ex parte sua, ex usu tamen de
 praxi, peccati damnandos non videri, si ta-
 lem legem Pontificiam in sua Diocesi neque
 promulgatam, neque usu receptam non ob-
 seruent. Illud nunc magis confirmo per
 Legem Pontificiã in sua Diocesi nec
 promulgatam nec
 usu receptam non
 obseruans
 peccati
 damnandus non
 dicitur.

quæ nouissimè scribunt P. Lud. Engel in
 Man. Paroch. p. 2. c. 2. n. 24. & Streinius in
 Prolegom. Summ. Iuris Canon. §. 3. n. 1. ubi
 Azorium similiter secutus, multis ab eodem
 allegatis, ex recentioribus adiungit Molin.
 tr. 2. d. 395. Barbos. lib. 3. Rot. Decis. pag. 293.
 Reginald. l. 13. n. 156. Zixæu. Consultat. 1.
 le Constit. & l. 1. de. Iurisdic. c. 63. Rodriq.
 p. 1. q. 166. a. 2. Sa. V. Lex. n. 8. Nic. Sarar.
 le Legibus n. 56. qui omnes asserant factam
 Romæ promulgationem non sufficere, sed
 in singulis Prouincijs, aut Diacesibus (nisi aliter
 constitutum habeatur) debere fieri; nec etiam
 obligare, nisi acceptentur, tradit insuper n. 5.
 exemplo. c. in istis. dist. 4. & porro n. 7. idem,
 cit. videretur dicendum de statutis & Decretis SS.
 pontificum, quæ solos Regulares concernunt,
 quando non sunt legitimè promulgata & accep-
 tata. Quamuis enim Religiosi omnes specialiter
 obedire teneantur supremo Pontifici, vt Supremo
 Ordinum Regularium Generali, quemadmodum
 in l. 1. de. Regulis explicat Rodriq. 1. q. 17. a. 3. ab eo que
 compelli possint ad acceptandum & obseruandum
 mandata sua, si tamen ex rationabili causa
 quod Superioribus relinquitur) acceptata non
 fuerint, ab omnibus videlicet, quando communia
 in Diocesibus sunt, aut maiori aut saniori parte, sub-
 iecti excusantur, nisi aliud in ipsa Constitutione
 seu Decreto expressum sit; Superiori autem cuius-
 libet

XVIII.

An idem
 dicendum
 de Decre-
 tis Ponti-
 ficum so-
 los Regu-
 lares con-
 cernentis-
 bus.

bet non tam attendendum eſt, quid aliorum Ordinum Prælati faciant, à quibus forte Bulla non acceptatur, quàm quid Ordinis ſui Supremus Magiſtratus velit, penes quem eſt etiam ab alijs neglecta aut reiecta admittere, ac ſuis præſcribere. Quo in euentu tamen magis ex ſpeciali voluntate Superioris Religioſi, quàm communi Ordinum, quibus impoſitum eſt mandarum, conſenſu obligatio manet. Ita Strein. ex Roderic. addit Aluiſet de Priuil. Reg. S. i. c. 4. n. 16. etiamſi in alia Diceceſi vel monaſterio conetur Epiſcopus aut Abbas introducere v. g. Tridentinum (aliàs non receptum) & ſe illius conformare diſpoſitionibus, id tamen minimè ſufficere, neque etiam obefſe priuilegijs cõtrarijs, quantumuis habeant limitationem & clauſulam (quatenus ſunt in vſu, & non aduerſantur Trid. & SS. Canonibus) quia priuata voluntas particularis Prælati, non faciat Concilium eſſe receptum, ſiquidem verò reperitur alicubi receptum quo ad aliquid valituram, quo ad hoc, limitationem, ſed non quo ad alia. Hæc ille. Authoritates & rationes plures vide apud Bertr. Loth. in Reſolut. Belg. tr. 2. a. 2. De P. Engel videro addit. ad V. Caſus reſeruatus. n. 71.

Quoad Streinium obferuo perperam citari Rodriq. vtroque loco ſuperius allegato, quod ſeduli Lectoris inquisitioni remitto.

Hæc

Hæc sanè istius expressa verba sūt & i. q. 6. a. 3. in fine; Non videtur requiri, vt per Praesules vel alios Pralatos in suis Territorijs publicentur, quoniam secundum solum & consuetudinem Curia sufficit promulgatio & publicatio in Curia facta. Ipsi tamen Streinij opinioni magnū pondus addit, quod cum omnes leges conditæ sint, aut condi debeant in vtilitatem subditorum, S. Thom. 1. 2. q. 9. a. 2. amplius autem iuxta Isidor. *relatum. c. Erit autem Lex; Lex debeat esse honesta, iusta, possibilis, secundum naturam, secundum consuetudinem Patriæ, loco & tempori conueniens, necessaria, vtilis, manifesta quoque ne aliquid per obscuritatem incaptionem contineat, nullo priuato commodo, sed pro communi Ciuium vtilitate conscripta, &c.* Status Germaniæ mixti sacroprophano-regiminis & fidei cum tanta Heterodoxorum, quibus cum necessariò conuersamur, potentia, legum Apostolicarum obseruantiam quandoque reddat (vt publica Imperij acta præter experientiam quotidianam testantur) difficillimam ne dicam moraliter impossibilem. Ad hæc illæ ipsæ Constitutiones vtcunque sint iustæ; viles Patriæ vel etiam necessariæ, non nisi studio singulari ex libris peregrinis non vulgaribus, paucis lectione priuatâ, alijs incerto & confuso auditu innocescant

C plerif;

plerisque penitus incognitæ remaneant
 quanta etiam morum & actionum diffor-
 mitas? quanta animorum anxietas & scrupuli?
 Si nullo habito respectu publicationis & receptionis,
 tantæque communitatis ignorantia, obseruantia legum ad eò pau-
 cos constringit? talia certè incommoda,
 licet, quod ortum habeant nõ à Medico, qui
 quantum in se est salutaria præscribendo re-
 media, curare intendit, sed ab infirmo, qui
 sanari proteruè refugit, euacuare legem ius-
 tam & vtilem, nec debeant nec possint,
 mouere tamen quamplurimum solent quæ-
 doque legislatorem, vt legem, quam ani-
 maduertit occasionem esse ruinæ maioris
 potius, quàm salutis, vel tacitè vel etiam ex-
 pressè rescindat, aut saltem non nihil rela-
 xet, quemadmodum & in veteri testamen-
 to propter duritiam cordis permissum esse
 Iudæis dare libellum repudiij legimus. *Mat.*
10. 5. & in Decreto Gratiani. *c. Denique. d. 4.*
 circa præceptum quadragesimalis Ieiunij.
 De ipsa die Dominica, scribit B. Gregorius
 Augustino Angelorum Episcopo: *Hæsi-
 mus quidnam dicendum sit, cum omnes Laici &
 Seculares illà die plus solito cæteris diebus accu-
 ratius cibos carniū appetant, & nisi non à qua-
 dam auiditate vsque ad medias noctes se ingur-
 girent, non aliter se huius temporis sacri obser-
 uationem*

rationem suscipere putant, quod vtrique non rationi sed voluptati imò cuidam mentis cacitati adscribendum est, vnde nec à tali consuetudine auerti possunt, & idè cum venia suo ingenio relinquendi sunt, ne fortè peiores existant, si à tali consuetudine prohibeantur, vt enim ait Salmomon Prou. 30. Qui multum emulgit, elicit sanguinem. Authoritates & rationes plures subministrant Barbos. in Collectan. Iuris Canon. 20. §. ad c. In illis. D. 4. & to. 6. in pratermissis. re legim c. Erit autem Lex. Et Salas de Legib. Disp. 12. nec p. sec. 2. & Disp. 13. sec. 1. Cæterùm in hoc Doctores communiter conveniunt, si legem iustam, vtilem & necessariam Pontifex tulerit cum intentione obligandi omnes, absque vlla contradictione recipendam esse, nec licere eam reijcere, sed solâ humili supplicatione eius abolitionem seu mitigationem peti, vt ex Carbō. c. si quādo. de Rescr. l. 3. de Legib. Disp. 10. & Valent. 12. d. 7. q. 5. p. 5. tradit Strein n. 5. Cuius factū singulare nostræ Provincialis Concilii Patrum circa Conflit. Vrbani 8. Sanctiss. Domini nostri producā inferius. Copon, l. 1. Controu. 1. c. 3. n. 67. cum Sala & alijs vult interim suspensam esse Legis Obseruantiam, & si Princeps non respondeat, & aliud non constet, tunc reuocatam ceteri. Plura Lezana V. Leges regul. n. 18. & 19. Interim in ista re intricatissima, quàm

C 2

XIX.

Legem la-
tam à S.
Pontifice
quando
non liceat
reijcere.

XX.

Confessio-
rij mō

sit

ius unde
difficile
reddatur.

fit arduum certi quid in praxi statuere (si
tamen certitudo aliqua haberi poterit) ag-
nosce. Vnde & difficillimum quoque Cō-
fessarij munus meritò reputat Soler. in *tr.
de luridic. Potest. Confess.* in cuius Epistola
præliminari ad Confess. post enumeratas
aliquot huius difficultatis causas, sequen-
tia consideratione digna scribit; sed omnium
maximè rei difficultas pendet ex eo, quòd iudici-
um ipsum componendum sit, iuxta Canones, De-
creta Conciliorum, Constitutiones Pontificum,
Censurasque alias Ecclesiasticas, quæ non sem-
per & ubique eundem habent locum & usum,
vel enim ipsa, ut ad mores spectant, non parum
variantur pro temporum varietate, & negoti-
orum successione, ita ut sedulo distinguenda sint
sunt tempora ad ipsas discernendas, & iniunctis
conciliandas; tum etiam quia ex his Decretis &
Sanctionibus, alia in Corpore Iuris habentur
alia extra, unde extrauagantes dicuntur. Quo-
dam ipsarum sunt dispersæ & aded numerosa, &
incerta, ut frequenter habeantur incognita
Nauarr. de Irreg. Conf. 13. n. 1. & 2. cit. de Es-
Conf. 8. n. 4. Conf. 54. n. 6. cit. de Usuris
Conf. 34. n. 2. Contingit insuper sæpè priores ip-
sas Constitutiones Pontificum, Canones Con-
cilio, abrogari per posteriores, vel ex non raris
per dissuetudinem, & sæpè per Privilegia in con-
trarium obreant tum etiam quod istarum Con-
fessio

stitutionum alia reperiantur ex toto non esse in usu, alia ex parte quadam observantur in vno gentium loco, & non in alio; & quod precipue hic notandum, stylus seu praxis Curia Urbis Romana in ipsis apud nonnullos viget, & apud alios stylus Orbis praeualet, iuxta antiqui iuris in contrarium observationem, ita ut saepe quadam ipsorum solum Cismontanos seu Italos obligent & Transmontanos excusent, adeo ut mirum non sit, si inter Auctores etiam Classicos de hac morali Theologia, seu de Casibus Conscientiae aliter nuncupata, non semper omnium vna circa eandem questionem decisio opinionum reperiat. Hæc ille. Augentur istæ difficultates quam plurimum ex diuersitate Religiosorum Ordinum, quibus & peculiaria sæpissimè præscribunt vel concedunt SS. Pontifices, & ipsi Ordines, suo quisque accommodauit instituto; quã ob rem, quod, qui materiam regularem tractarunt, durissimum plurimorum subire solent iudicium; qui tractaturi iamiam operi manum & calamum applicabant, à tabula retraxerint, quod nec certi aliquid in tanta rerum varietate, vel constantis doctrinæ tradi possit, ac eo ipso dum quis scribendo occupatur, aliud in Vrbe decernatur, neque satis tutum sit propter communem usum ac stylum Orbis, Urbis stylum & morem deserere; cùmque Præuilegia legitime

gicimè concessa sint, hæc ipsa tamen magis in dies restringantur, ac penitùs etiam annullentur. Hæc, inquam, me quoque non parum detinuere suspensum; vicit tamen necessitas, & specialis ex Regula Minoritana Sedi Apostolicæ voto firmata subiectio, & vt calamum ad scribendum, & quæ conscripsi ad prælum venire concluderem; quid enim agerem? nescire certè non licuit, quorum ignorantia æquè vel magis quàm ipsa transgressio reum facit. Scrutatus ergo sum SS. Canones, & quid ab homine meæ Religionis & Regionis requirant, quâ potui solertiâ, indagavi, id què ad ipsum Sanctuarii pondus expendi, nunquid ipse Canonum Conditor alibi immutârît, aut per expressa Priuilegia remiserit, vel eius concessione Præpositi Religionis suo viuendi instituto attemperauerint, vsuque (cui quantum etiam in iure deferatur, videre licet *c. Cum tanto. de consuet.* Cum Gl. & alibi sæpius ac in Summula n. 416.) firmauerint. atque horum omnium quotquot habere potui testes conuenientes, viros, inquam, Doctos rerû Ordinis peritos consului. Quæ tandem in vnam aliquam congeriem digressi, digressa porrò supprimerem? atqui hoc ipsum non minor culpa fuit, quæ salubriter instituta sunt, negligenter haberi, obliuioni permittere,

tamen in itinere, cæcâ quadam consuetudine duci ac
 rûs etiam velut ex legem viuere, prout cuique propri-
 quoque us sensus suggesserit, Quos igitur Spicarum
 viciniam manipulos messorum vestigia legens colle-
 la M. gi, ad Sacerdotem detuli atque legitimo Su-
 Subp. periorum Iudicio commisi saltem vt in his
 & que certiora doceret ipse, si ad aliorum notitiam
 uiderem venire consultum non ducerent.

**§. 8. Quid valeant Rescripta
 Apostolica, Decreta S. Con-
 gregationis, Decisiones
 Rotæ? &c.**

- 21. Decreta à Papa emanata quæcunque eti-
 am extra Ius commune & concilia vagan-
 tia vim obligandi habent.
- 22. In foro externo qua Decreta SS. PP. præ-
 ponderent aliis.
- 23. Declarationes Cardinalium an vim legis
 obtineant.

Quæcunque Decreta à Papa emanata,
 siue sint Bullæ, siue Breuia, Rescripta,
 & alia huiusmodi, quocunque nomine nuncupentur,
 extra Concilia, & Ius commune vagantia,
 eadem vi pollere ac Canones in dictis Con-
 ciliis

XXI.
 Decreta à
 Papa ema-
 nata qua-
 cunque eti-
 am extra
 Ius com-
 mune &
 Conc.

C4

ciliis

Conc.

*Concilia
Sagantia
Sunt obli-
gandi ha-
bent.*

ciliis & jure insertos, probat Chassain. de Priuil. Regul. tr. 1. c. 1. prop. 2. tum ex generali Decisione Nicolai Papæ. c. si Romanorū, d. 19. tum Agathonis P. ibid. c. 2. qui breuiter sic inquit, omnes Apostolica Sedis Sanctiones accipiendæ sunt, tanquam ipsius Dni Petri voce firmata sint; Quibus adde c. 4. quo Stephanus P. Enimuero, inquit, quia in speculum & exemplum S. Romana Ecclesia proposita est, ab omnibus, quicquid statuit, quicquid ordinat, perpetuo & irrefragabiliter observandum est; singulariter autem Leo Papa 4. apud Iuon. p. 5. Decreti c. 35. Si quis, ait, dogmata, mandata, sanctiones, Interdicta vel Decreta pro Catholica Fide, pro Ecclesiastica Disciplina, pro correctione Fidelium, pro emendatione Sceleratorum vel interdictione imminenti-um & futurorum malorum, à Sedis Apostolica Prasule promulgata contempserit, anathema sit.

XXII.

*In foro ex-
terno qua
Decreta
ss. pp.*

*præponde-
rant aliis.*

Omnia igitur huiusmodi, seu Decreta, seu Rescripta, paris efficaciz sunt, quocunque vocentur nomine in foro quidem interno, nam in foro externo (vt obseruat Chafs.) aliter est iudicandum, præponderat enim Ius commune Conciliis, Concilia Bullis, Bullæ Breuibus, & Breuia signaturis, signaturæ autem viuæ vocis oraculis; sicut & in Canonicis scriptis S. Aug. l. 2. de Doctrin. Chri. c. 8. Eas, quæ ab omnibus recipiuntur, Eccle.

Ecclesijs, præponit eis, quas quædam non accipiunt, eis, quas pauciores minorisque authoritatis Ecclesiæ tenent. Si quas demum inuentum fuerit haberi à pluribus, alias à grauioribus (quanquam hoc inueniri vix possit) eas habendas esse æqualis authoritatis &c. De oraculis viuz vocis ex Industria dicitur V. Priuilegium n. 420.

Cardinalium Declarationes consulto sanctissimo factas, non solum habendas, vt probabiles & doctrinales, sed etiam vt authoritatuas & necessarias, tanquam si ab ipso Papa editæ fuissent, ita vt habeant vim obligandi in vtroq; foro, non solū pro illis personis, ad quarū instatiā fiunt seu in illo casu speciali, cui Congregatio respondet; sed vt leges generales in similibus omnibus, permagno Doctorū apparatu propugnat Barbos. Iuris Eccles. l. 1. c. 4. n. 18. Contrariū cum præstantissimis alijs Theologis sustinet Diana p. 1. tr. de Legib. R. 29. quod etsi maximi sint ponderis & ab ijs non sit recedendum sine firmissimo fundamento, vim tamen legis non habere. Quinimò sensus ipsiusmet Congregationis videtur esse ait Peyrin. de subd. Relig. q. 1. c. 25 quod nolit suas Declarationes communiter haberi pro legibus, nam cum certum sit de essentia legis, vt obliget, esse promulgationem, vt dicitur c. 1. de Po-

XXIII.

Declara-
tion: Car-
dinaliū
an vim
legis obli-
gant.

C 5

fulat.

stulat. Præl. §. Verum. & docet D. Thomas 1. 2. q. 9. a. 40. Nau. 10. 1. Conf. de Constit. Conf. 1. n. 2. V. Quinto dico. tantum abest, vt dictas Declarationes promulget S. Congregatio, vt eas nolit neque manuscriptis neque impressis libris publicari, & libros promulgantes prohibet, vt constat ex Decreto Congreg. Anno 1621. die 19. April: & alio simili Congr. Indicis sub die 9. Iunij eiusd. anni. Itaque Non latent hæc, neque mouent Barbosam, qui n. 83. Theologos istos grauiter arguit, quod hac de re tam audacter loqui non debuissent.

Ad fundamentum istorum de promulgatione respondet cum Rodriq. 10. 1. q. 11. a. 2. (seu potius Sala de legib. disp. 21. sec. 12. Coriol. §. cuius ista verba sunt propria) id procedere in legibus, quæ nouū Ius condunt, non autem quæ antiquum declarant, declarationes autem cum ipsa lege, à principio inesse. Sed hoc responsum nec ipsi Salæ (cæteroquin eiusdem cum Barbosa sententiæ) placet. Quoniam (vt ipse loquitur) licet in manifestis Declarationes Legibus insint, & ex se sine alia promulgatione obligationem afferant, secus tamen videtur in dubijs, quia tales Declarationes sunt veluti nouæ leges, vnde cum efficiuntur, promulgari iubentur, non secus ac leges alia nouæ &c. Hanc Salæ responsum verbotenus amplectitur Chastain. supra Prop.

Prop. 3. vbi porrò sententiæ huic non obsta-
re assensû Põtificis, probat, quod confirma-
tio Papæ nouum ius, rei, quæ confirmatur,
nullatenus conferat, adeoque neque Decre-
tis Cardinalium apposita. arg. c. Cum Dilecto.
de Confirm. vtil. & inutil. & c. Et c. Examinata.
ibidem. vbi Gloss. & ita patet, inquit, quod
Confirmatio nihil vel modicum operatur, quia si
aliquid inuenit, confirmat illud, aliàs nihil ope-
ratur. Vide de his insuper Lezan. V. Congre-
gatio. n. 12. & in hac Summula V. Benedicere.
n. 59. Interim ad imminuendam auda-
ciæ notam, quâ Barbosa Theologos sibi cõ-
trarios (quos inter, sunt aliqui in Curia
Romana celeberrimi, præsertim Nauarr.
ita constanter tenens. l. s. Conf. de sent. Excõ.
Conf. 15. vbi ait ad finem q. c. quod etiam
Decisiones Rotæ non recipiuntur in toto
Orbe, neque in omnibus Academijs. quem
ita sequitur Portel in dub. Reg. V. Cardinal.
allegans Del Rio, Vega, Sanchez & c. qui-
bus adde quamplures alios relatos à Diana
cit. Chass. ipsòque Barbosa.) ferit, præstat
ipsam audire S. Congregationem, cuius De-
cretum ipse Barbosa ibid. refert in hæc ver-
ba: Verùm cum S. Congregatio Cardinalium
Conc. Trid. Interpretum sapiens & nouissimè sub
die 29. April. 1621. in hærento Constitutioni sel.
Rec. Pj. 4. quæ incipit: Benedictus Deus, decre-
uerit

uerit Indici librorum prohibitorum addendas esse omnes & quasunque Declarationes, Interpretationes, seu Decisiones sub nomine eiusdem Congreg. Concilij absque illius autoritate impressas & imprimendas, cumque ad illius notitiam peruenerit, quamplures, ex Declarationibus, Interpretationibus seu Decisionibus iuxta contingentiam casuum, illorumque qualitate & circumstantias à se diuersis temporibus factas, secundum ea, quae proponebantur, fuisse alteratas, immunitas, diminutas, ac forsitan alias merito nomine S. Cong. consictas, nulloque praeerea authentico Sigillo munitas, istasque per Tribunalia tam in Vrbe quam per Orbem circumferri & imprimi, consideransque quantum detrimenti recipi possit, si aliqua fides illis adhiberetur. Ea speciali S. D. N. Urbani 8. iussu mandata & praecipit huiusmodi declarationibus tam impressis & imprimendis, quam manuscriptis nullam fidem esse in Iudicio vel extra à quoquam adhibendam, sed tantum illis, quae in authentica forma solito sigillo & subscriptione Em. Cardinalis Praefecti & Secretarij eiusd. Cong. pro tempore existentium munita fuerint. In quorum fide hac propria manu subscripsimus, & sigilli nostri impressione communiri ac typis mandari iussimus. Dat. Romae. 2. Aug. 1631. Ex hoc Decreto cum Lezana V. Congregatio. n. 10. & 11 duo inferes. 1. vt huiusmodi Declarationes, Decisi-

Decisiones &c. sint authoritatiuz, & vim legis habeant, requiri, vt in authentica forma solito sigillo & subscriptione Em. Card. Præfecti ac Secretarij eiusd. Cong. pro tempore existentium munitæ sint. 2. Sufficenter publicatæ & promulgatæ; cum enim, ait, ad hoc quod lex obliget, necessariò requiratur illius promulgatio, vt colligitur ex c. 1. de Postular. Pralat. & S. Thom. 1. 2. q. 90. a. 4. & alijs Theologis communiter non est credendum S. Congregationē velle prædicta obligare, nisi præmissa dicta publicatione. Imò propterea, vt credo, præcipit, vt nõ adhibeatur fides nisi illis que dicto modo sigillatæ, subscriptæ & munitæ fuerint, quia illæ solum publicantur in Curia & in locis ordinariè ad id designatis. Bonac. alijs Relatis. Hæcille. Plura P. Coriol. de Casibus Reseru. p. 1. sec. 1. a. 21. n. 5. & alijs passim, qui vtunque Barbozæ videantur locuti audaciùs, veniam tamen merentur atque etiam sequelam, quandoquidem ex vna parte talium Decretorum, ipsius quoque S. Congregationis Iudicio, tam est imminuta fides & authoritas, ex alia non desunt efficacia fundamenta & inueterata plerunque, secundùm antiqui Iuris obseruantiam, consuetudo.

§. 9. De Abolitione Priuile- giorum.

24. Priuilegium finitur, vel amittitur septem modis. 25. Renuntiatione. 26. Lapsu temporis. 27. Vsu contrario. 28. Morte cui concessum, vel morte concedentis. 29. Cessatione causa finalis. 30. Abusu.
31. Priuilegia Regularia sola revocatione seu Pontificis sententia extinguuntur.
32. Reuocatio expressa, vel tacita. Generalis, vel specialis.
33. Priuilegia Regularibus concessa, an sint irreuocabilia, sicut priuilegia à Principe concessa.
34. Priuilegium concessum cum certis clausulis an per legem contrariam latam vim suam amittat.
35. Vim suam non amittere probatur exemplis Primo, 36. Secundo, 37. Tertio.
38. Quomodo clausularum Iuris varietas saluetur, & Iura dissonantia concordentur.

XXIV.
Priuilegi-
um fini-
tur 7. mo-
dis.

XXV.
Renunci-
atione.

Priuegius V. Priuilegium, 3. n. 1. recenset septem modos, quibus Priuilegium finitur aut amittitur. Primus est Reuocatio & Renunciatio. 2. Lapsus temporis. 3. Vsus contrarius. 4. Mors illius, cui conceditur aut concedentis. 5. Cessatio causa finalis. 6. Abusu

Abusus. 7. Non vsus. Ex omnibus his vnicus est *Reuocationis*, qui singularem patiatur difficultatem. Renunciare Priuilegia sui Ordinis ne quidem Capitulum posse tradit *Lezan. V. Priuilegium. n. 15.* potest tamen tollere, limitare seu stringere sibi Subditis vsu quorumcunque Priuilegiorum, vti probabitur *V. Priuilegium. n. 414.*

Secundo modo finitur *lapsu temporis* præscripti seu cessatione conditionis, sub qua concessum fuerat. concessum simpliciter & indeterminate est perpetuum. *P. Elig. n. 7.*

Per *vsu contrarium* tolluntur solum Priuilegia *negatiua*, hoc est, quæ in non faciendis consistunt, illis enim solum opponitur vsus cõtrarius. *Lezã. n. 16.* ad hoc requiritur, vt fiat non à priuato vel homine vel Monasterio, sed toto Ordine, vnde si Guardianus non obligatus ire ad Processionem, vadit nihilominus bis aut sæpius, per hunc contrarium vsu non perditur Priuilegiũ Ordinis aut Conuentus; ille enim contrarius vsus non est factus à Religione, cui Priuilegium illud collatum est, & saltem successor reclamans obtinebit, antequàm contra illud Monasterium accedat Præscriptio de Iure communi. 40. Ex Priuilegio autem, 100. annorum. *Portel V. Priuilegij cessatio n. 57. & seqq. Chaffain. de Priuileg. tr. 1. 6. s. prop. 1.*

Pri-

XXVI
*Lapsu tẽ-
poris.*

XXVII.
*Vsu com-
trario.*

XXVIII.
Morte aut
cui concef-
sum, aut
morte con-
cedentis.

Privilegium Personale extinguitur per mortem illius, cui concessum fuerat, *Reale* sequitur rem ipsam & successivè transmittitur ad illos, qui rem ipsam acquirunt. Unde quando privilegium seu facultas committitur expresso solo nomine dignitatis, censetur concessum dignitati, consequenter non extinguitur morte illius, qui tale privilegium executioni mandandum acceperat, sed transmittitur ad Successorem in dignitate, siue res non integra sit, siue adhuc integra; secus est, si privilegium detur expresso nomine, vel solo, vel etiam addito ipsius dignitatis.

Morte concedentis expirat Privilegium, dictum *gratia facienda*, hoc est, quando conceditur non ei absolutè, in cuius favorem datur, sed dependenter ab alio cui facienda committitur, si res est adhuc integra, id est, si nondum privilegiarius inceperit uti Privilegio. *Gratia iam facta*, quæ alicui conceditur independenter ab alio, ut est, v. g. facultas ad audiendas Confessiones, absolvendum à referuatis, non ieiunandi, celebrandi in oratorio, recipiendi Ordines &c. non cessat morte concedentis, modò concessum sit simpliciter sine aliqua conditione seu particula restringente usque ad mortem concedentis. *Bassæ n. 11.*

Soar. Sylu. & Angelus ibidem relati cen-
 ent Priuilegium cessare quinto modo, tum
 olum quando illius causa contrariè cessat,
 el dum adimpletio seu executio, seu vsus
 riuilegij factus est iniustus aut iniquus, vel
 um priuilegium redditur inutile, aut dum
 ncipit esse perniciosum illi, in cuius fauo-
 em concessum fuerat. Per abusum amitti-
 ur, cum quis ex priuilegio, peccandi occa-
 ionem sumit, ideòque illius priuationem
 neretur, aut fini, ob quem priuilegium con-
 essum est, directè repugnat. Tamen vt
 mittatur de facto necesse est accedere sen-
 entiam declaratoriam, saltem ipsius crimi-
 nis seu abusus. Lezan. V. Pœna. Nullo dicto-
 um modorū sed sola reuocatione, seu Pon-
 tificis sententia extingui priuilegia regula-
 ia, facillè patebit vtrumque consideranti-
 bus, quod breuiter agit Chassain, cit. De
 Reuocatione igitur

Sciendum 1. Reuocationem esse dupli-
 em, expressam & tacitam; Expressa est cum
 priuilegium per verba expressa & clara re-
 uocatur v. g. Reuocamus, Annullamus &c.
 Tac rursus vel est specialis vel generalis;
 specialis est, quando reuocatur speciale ali-
 quod priuilegium in particulari, Generalis
 est, cum in genere & in communi reuocan-
 tur omnia priuilegia & indulta in contrari-

D

XXIX.

Cessatio-
ne causa
finalis.

XXX.

Abusus.

XXXI.

Priuile-
gia Regum
laria sola
reuocati-
one seu
Pontificis
sententia
extinguun-
tur.

XXXII.

Reuocatio
alia ex-
pressa, a-
lia taci-
ta, alia
Genera-
lis, alia
specialis.

um absque significatione particularis alicuius priuilegij, prout faciunt SS. Pontifices per hæc verba: *Non obstantibus quibuscunque Priuilegijs &c.* Reuocatio tacita priuilegij est, quæ non fit expressis verbis sed per actum contrarium ipsi priuilegio factum à concedente, per quem actum priuilegium subsistere non possit, vt si concedens Religiosis exemptionem à Tributo, iuberet postea id ab eis exigi.

XXXIII.

Priuilegia Regularibus concessa an sint reuocabilia, sicut à Principe concessa.

Sciendum est 2. licet Principes etiam sine causa possint sua priuilegia reuocare, vt cum Felino & aliis docet Sanctarell. *var. Resol. q. 17. n. 1.* & Tambur. *de iure Abbat. disp. 16. q. 12.* Quia priuilegia conceduntur cum tacita conditione, vt valeant quamdiu Princeps voluerit, & in eadem voluntate permanserit. Quæ tamen ex merito conceduntur etiam subdito, esse irreuocabilia (saltem vt sine grauissima causa reuocari non debeant. Idem Sanct. *q. 16. n. 19.* & quæ publicam respiciat vtilitatem. Lezan. *V. Priuilegium, n. 12.*) docet præter cit. absolutè Tambur. *ro. 1. de iure Abb. disp. 16. q. 12. n. 9.* vbi ex Reginal. attestatur nec ex capite ingratitude tale priuilegium vel etiam similem concessionem ex causa meritum, reuocari posse. Eiusmodi verò sunt in primis Priuilegia Regularibus concessa

cessa in præmium laborum, quos passi sunt,
 & quotidie patiuntur in S. Rom. Ecclesiæ
 defensione & augmento, ac animarū salute,
 prout & ipsi SS. Pontifices, qui talia priuile-
 gia concesserunt, sæpius attestantur. Lezan.
cit. n. 20. Peyr. tō. 1. Priuil. in Constit. 26. Le-
on. X. n. 2. & tō. 3. c. 4. in Add. ad Constit.
eiusdem Leon. n. 24. & P. Eligius V. Priuile-
gium. n. 5. asserens priuilegia eiusmodi in
 dubio nunquam censi reuocata, etiā
 per verba reuocationis quantumuis genera-
 lia & geminata. Quod maximè locum ha-
 bet in ijs priuilegijs, quæ sunt inserta iuri
 communi: tunc enim non tam priuilegia,
 quàm publicæ leges censentur, & Iuris cor-
 rectio vitanda, & non facilè præsumenda
 sit. Lezan. *cit. n. 21. idem dicit Sanctarell.*
cit. q. 17. n. 6. quando priuilegium conce-
 ditur cum clausula, quod per sequentes
 Constitutiones, Leges, Dispositiones &c.
 non censeatur reuocatum tale priuilegium,
 si postea à Principe feratur lex, quæ tali pri-
 uilegio aduersatur, priuilegium concessum
 non propterea suam vim amittit, sed in suo
 perseverat robore; an verò priuilegium ha-
 bens clausulam derogatoriam ad omnes
 futuras dispositiones, ita vt non censeatur
 reuocatum in futurum, nisi specialiter &
 nominatim de tali priuilegio fiat mentio in

XXXIV.
 Priuile-
 gium co-
 cessum est
 certis
 clausulis
 an per le-
 gem com-
 rariam
 lata sim
 suam am-
 mittat.

D 2

Con-

Constitutione futura &c. censeatur reuocatum, si postea Princeps ferat Legem vel Constitutionem cum clausula generalis derogationis; *etiamsi de verbo ad verbum debet fieri mentio, quorum tenores pro expressis habeantur, vel non obstantibus, valdè controuersum est.* Sentiunt plerique Doctores non propterea per hanc posteriorem legem censeferi reuocatum primum priuilegium, nimirum clausulas illas, *quarum tenores &c. ac pro expressis &c.* passim inquit aliqui, per Copistas & Notarios solere apponi, & propterea non debere nocere. DD. huius opinionis ad longum recenset Sanctarell. *cit. disp. 17. n. 9.* & multo plures etiam in contrarium, additis etiam rationibus propter quas probabilius iudicat eiusmodi clausulas irritare priora priuilegia.

Posterior sententia Sanctarelli haud dubiè tenenda est absque contradictione, quando plenè constat, ita esse mentem Summi Pontificis, cuius potestas à suis antecessoribus nequàm limitari vel minui potest, cum summa sit pariter in omnibus. Vnde nequidem opus haberent tam efficacibus clausulis, sed satis essent, quæcunque verba mentem suam declarantia, nihilominus tamen, quia, non obstantibus clausulis illis etià rigorosissimis Summi Pontificis inten-

io tam rigorosa sæpè non est, idèd priorem
illam opinionem satis adhuc probabilem
iudico, tutamque in praxi.

Moneor ad hoc asserendum non solùm
grandi DD. pondere, quos ita sentire refert
ibi Sanctarell. qui etiam dum oppositum
vocat probabilius, id ipsum quoque tan-
quam probabile admittit, nec non com-
munibus Iuris principijs, quæ sparsim idem
disp. 16. adducit, & multis auctoritatibus
corroborat, ut quod odiosum sit, auferre
privilegia & beneficia à Principibus con-
cessa, imò deceat ea conservare & manute-
nere in suo robore, *l. c. Si cui nulla. de præ-*
bend. in 6. Regula. decret. 16. in Reg. Iuris in 6.

Item privilegia ante concessionem dici odi-
osa, esseque contra Ius; imò dici esse de Iure
communi *l. 1. ff. de Constitut. Principum.* Itè
Principibus, præcipuè Supremis, valdè cõ-
uenire, ut quod concesserunt, non reuo-
cent; Item privilegia concessa personis val-
dè benè meritis & à Principe dilectis non
solere facilè tolli, sicut nec privilegia con-
cessa in fauorem publicæ utilitatis; item
privilegia concessa in Remunerationem
laborum esse irreuocabilia, & cum per pri-
uilegium, sit iam acquisitum Ius illi, cui cõ-
ceditur *l. 1. de præbend. n. 6.* non solet faci-
lè tolli: & huiusmodi plura, quæ ibi colli-

D3

git,

git, quæ omnia firmitatem primorum Priuilegiorum præsertim vsu diuturno, continuoque executorum, atque aliquoties etiam iuvalidatorum non parùm intactū arguunt; vt enim Tambur. docet *rr. 1. de Iure Abb. d. 16. q. 13. n. 3.* Priuilegium à pluribus Pontificibus Principibusque confirmatum, difficilior censetur tolli ex Dec. & Barbof. geminatio enim manifestè monstrat Principis voluntatem. *l. Balistis cum ibi notatis ff. ad Trabell.* & actus geminati censentur gesti cum maiori animi deliberatione *c. Et si Christus. de Iureiuran.* Id verò maximè roborare videtur priorem opinionem, quod quemadmodum in lege mens verbis præfertur *c. Intelligentia. de verb. signif. l. serie. §. Aliud. de Excus. Tutor.* Ita etiam in priuilegijs præcipuè est attendenda intentio & verbis præferenda. *c. Quanto. 26. de Priuil.* & quibuscunque Constitutionibus; constat autem sæpè numerò ipsosmet Pontifices intentionem suam multo mitiorem fuisse postmodum declarasse, quàm rigidiores illæ clausule præfererūt, quod satis indicat rigore dictarū clausurarū præcipuè censi posse nō esse reuocata priuilegia Regulariū, patet hoc imprimis in Bullis Cruciatæ, & Iubilæorum, quibus permittitur absolutè, tam Regularibus quàm Sæcularibus, vt possint sibi eligere

XXXV.

Exemplū
primū.

Confessarium quemcunque tam secularem
quam cuiuscunque ordinis, qui ab omni-
bus absoluat & c. non obstantibus quorumcun-
que ordinum & c. etiam iuramento, confirmati-
one Apostolica vel alia quavis firmitate roborata,
statutis, Privilegijs quoque indultis, & litterarum
Apostolicis, eisdem Ordinibus ac Personis
quomodolibet concessis & c. quibus omnibus &
singulis etiamsi de illis, eorumque tenoribus specialiter
specificis, & individua, seu quavis alia expressione
habenda, aut alia exquisita forma ad hoc observanda foret & c. Quibus specialiter, nominatim
& expressè ad effectum illum derogatur & c. Plures tamen Pontifices quos refert Mirandato
20. Manual. Pralat. q. 34. a. 15. præsertim Clemens 8. & Urbanus 8. expressè declararunt
intentionem suam nunquam esse aut fuisse, ut vigore
eiusmodi Indultorum liceat Regularibus eligere sibi
Confessarium, qui eos à reatu servatis absolvat, ex quo
plures etiam DD. simpliciter negant, Religiosos confiteri
posse secularibus Sacerdotibus absq; licentia suorum
Superiorum, ut Lezan. V. Iubilæum n. 16. testans ita etiam
tenere Novarium cum multis; item Diana p. 3. tr. 2. Res. 94.
cum Tamburino & Malfesio. Et eiusdem Dianæ summa. V. Iubil. n. 17. apertè asserit
Bullam Iubilæi, quoad hunc articulum non suffragari
Regularibus. Quanquam verò hoc

D 4 hoc

hoc non æque semper habeatur expressum, id tamen non obstat, quia *par est virtus taciti & expressi, idemque operatur*, ut constat ex l. de quibus in fin. ff. de legibus, & docet Sanearell. cir. q. 48. n. 55. Barbof. in Axiom. V. Tacitum.

XXXVI. Exemplum aliud, Cum Urbanus 8. (ut habetur apud Lezan, V. Priuil. n. 25.) litteris datis sub 5. Nou. 1631. occasione acceptâ, quoddam multæ Religionis haberent privilegia, quod in Constitutionibus generalibus à Sede Apostolica editis vel edendis non comprehenderentur, nisi de ijs *specialis, individua, seu expressa fieret mentio &c.* declarasset, quoddam Constitutiones Apostolicæ editæ in concernentibus fidem Catholicam & S. Inquisitionis officium, ac Constitutiones, Dispositiones & ordinationes edendæ tam per ipsum quàm per Pontifices Successores, tam circa prædictam materiam, quàm super quacunque alia re, negotio, seu materia comprehendat omnes Religiosos quomodolibet privilegiatos, nisi *specialiter & expresse excipiantur, etiamsi ipsi forent magis speciali nomina & expressione digni, eisque privilegia &c. sub quibuscunque tenoribus & insolitis clausulis &c. quomodolibet concessa sint &c.* Cum insuper Idem Urbanus 8. Constitutiones multas singulariter obseruandas (quas inter etiam

am fuit modò relata eiusdem Urbani Con-
stitutio, incipiens: *Cum sicut accepimus, Anno*
& die vt supra ex Lezan. Item reuocationes
oraculorù viuz vocis *per Cöstr.* 27. Gregorij
15. incip: Romanus Pontifex, Et aha eiusd.
Urbani 8. aliàs feliciss. sub dato *Roma 20. De-*
cemb. 1631. speciali constitutione, cuius ini-
tium: *SS. Dominus noster, die 14. April. 1633.*
seriò mandasset additâ priuationis officij
pœnâ, vocisq̃e actiuz & passiuæ ipso fa-
cto incurrendâ ipsis Superioribus nisi singu-
lis annis feria 6. post Assumptionis B. Ma-
riæ V. octauam in publica mensa seu Ca-
pitulo ad hoc specialiter conuocato, & in
quolibet Capitulo generali vel Prouincia-
li seu Conuentuali, commonerent subdi-
tos de observantia constitutionum Aposto-
licarum ad officium S. Inquisitionis perti-
nentium, & in specie de ijs, quæ ibi recen-
sitæ singulariter fuerunt, cum, inquam,
Constitutio hæc Urbani 8. P. ad omnes Or-
dinis nostri Prouincias per Procuratorem
Ordinis è Curia Romana transmissa, seriò-
que recommendata fuisset, rogatus denuò
àdem M. R. P. Procurator à RR. PP. Pro-
uinciæ rescripsit (consulta prius desuper S.
Congregatione) cum in nostris partibus
non sit officium Inquisitionis, liberam no-
bis relinqui illius acceptationem. Ecce ve-

ro ipsius Epistolæ copiam. Pax Christi. R. P.
 Exemplar Decreti S. officij Anno 1633. emanatum, quod Paternitas Vestra in Epistola sua 20. Febr. dicit nondum recepisse, ecce nunc illud transmitto cum illius extensione, quam habui nuper procuratam apud S. illud Tribunal, an autem Ultramontanos afficiat eiusmodi Decretum? non est dubitandum, vnde videre erit in calce eiusdem signo ✠ afficiatne verò omnes & singulos ultramontanos? responsum habuimus, quod illos tantum, apud quos viget S. Inquisitionis officium, & qui S. Concilium Trid. receperunt, illos verò apud quos S. Inquisitio non viget, poterunt ad libitum illud recipere, vel non, prout magis in Domino expedire videbitur. Ego Decreta huiusmodi, vt fungerer officio meo, ad omnes Prouincias indifferenter transmisi mori Sacra & vniuersalis Inquisitionis inherendo &c. Romæ 16. April. 1638.

F. Felicianus Procurator Generalis.

Aduerte signum illud ✠ remitti ad verba posteriora Decreti sequentis Tenoris. Vt Decretum huiusmodi seu illius exemplum intimatum Procuratori Generali &c. infra duos, citra montes, vltra verò montes infra quatuor menses ex tunc proximos, omnes & singulos &c. perinde arctet & afficiat, ac si communitio & affixio prædicta executæ essent, vnicuique hoc ipsum Decretum exhibitum ac præsen-

præsentaliter intimatum foret. Tertium exemplum habemus in Bulla Cœnæ Domini præ omnibus alijs celebri, quæ cum ad strictiorem & iugem obseruantiam quot annis sollemnissimè promulgetur, quâ plurimum casuū & censurarum absolutio reseruatur S. Pontifici, sublatis omnibus & singulis priuilegijs etiam eâ facultate (vt vult Lezan, V. Bulla Cœnæ. n. 55.) quâ per Tridentinum licebat Episcopis absoluere suos subditos in foro conscientie, in casibus occultis Sedi Apostolicæ reseruatis. Idem Lezanus. & to. 1. c. 38. & in add. ad eundem locum in fine illius tomi, cum alijs asserit nullatenus posse etiam Prælatos Regulares absoluere suos subditos à casibus Bullæ Cœnæ Domini, & appositam sententiam etsi plurimum DD. sit, esse parùm tutam aut securam in praxi præsertim propter declarationem S. Congregationis Anno 1628. stylum & praxin Curie Romanæ, quam ob rem etiam plures secuti Collectorem Priuilegiorum Mend. V. Absolutio Ord. quoad ff. §. 13. consulunt, vt quolibet anno Procurator Ordinis seu Commissarius Curie transactâ die Iouis, post promulgationem censurarum obtineat facultatè absoluendi ab illis casibus &c. S. tamen Cong. sanctæ & vniuersalis Inquisitionis non ad vnum tantum sed ad plu-

XXXVII.
Tertium,

IVXXX
multis

res annos solet nostræ Helueticæ Prouinciæ concedere facultatem absoluendi à casibus primi capituli, quæ concessio non parùm suspecta redditur, si strictè derogationi illi, nec non declarationi prædictæ Urbani 8. insistere quis velit. Nunquid enim aliud Iudex nunciat, aliud præco clamat? an simul valere potest eadem facultas, & non valere? si ad septennium salua persistit, nullà interueniente ratificatione, quomodo quotannis reuocatur? aut quomodo clausula illæ derogatoriæ tam exactè suum vigorem retinent? necesse prorsus est admittere moderamen aliquod, quo non tam ipsius Papæ, & S. Congregationis dicta, quam eiusdemmet Pontificis, de cuius mente & ore sacrum illud officium pronunciat, conciliemus, quandoquidem à Iure contrarietatem omnem abesse oportet l. tanta, §. Co-

XXXVIII. *trarium. c. de vet. Iur. Enucl.*

Quomodo
clausularum
Iuris varietas sal-
uetur &
Iura dis-
sonantia
concordetur.

Vt igitur nodum istum dissoluamus, simulque in his & similibus casibus clausularum Iuris varietatem saluemus, & Iura concordemus dissonantia, aduerto decem modos in hunc finem enumerari à Morl. in Emporio Iuris l. de legibus. q. 12. à n. 10. vsque ad n. 34. vt refert Barbos. in collect. & præm. Decretal. n. 46. vbi etiam ad c. Sciendum d. 30. Canones inter se pugnantes docet ex

Coua,

Conou. in c. Alma Mater. p. 2. n. 1. quatuor
modis posse reduci ad concordiam, nem-
pe ratione causa, persone, loci & temporis,
quod hac ratione mutantur. Dum ergo S.
Congregatio Cōstitutionis Urbani 8. vsum
licubi permittit liberum, vel à casibus Bul-
læ Cœnæ absoluendi facultatem concedit,
pro foro conscientie tantum ad salutem
animarum, ac hæresum & errorū confuta-
tionē, personis Religiosis, sat longè Romā
dissitis, & in medio Hæreticorum existen-
tibus &c. Consideret, quæso, Lector, num
fortè dici queat clausulas illas derogatorias
intelligi ac restringi ad forum externum, vel
partes Italiae Catholicas, Romæque vici-
nas &c. quandoquidem vt Panorm. innuit
in c. In nostra. de Sepult. & expressius dicit
Gloss. in c. Tum ex litteris de in. Inreg. Restit.
multa propter distantiam permittuntur,
quæ aliàs prohiberentur. Vnde Versus; non
facit ergo parum distantia longa viarum &c. &
ex Bullis Pontificijs colligi potest. In qui-
bus multa pro remotis regionibus conce-
duntur, quæ pro alijs locis minimè permit-
tuntur, quod etiam Lezan. non diffitetur cit.
Bulla Canon. 53. vbi cum dixisset opinione
sua non reuocari priuilegia concessa aliqui-
bus Regularibus absoluendi ab aliquibus
casibus Bullæ Cœnæ Christianos existentes
in

in partibus remotis infidelium, specialitas enim casus, inquit, necessitas illorum Christianorum & pietas Matris Ecclesie id postulare videtur. Et si verò author ille loquatur de Christianis inter Turcas commorantibus, in nos tamen etiam propter similem causam singularia Pontificiæ pietatis (præter morem recitatum) minimè desunt testimonia in decursu operis producenda præsertim *Y. Missio in fine.*

§. 10. Decreta Reuocatoria Priuilegiorū quomodo debeant insinuari? vbi etiam de stylo Curia.

39. *Leges reuocatoria Priuilegiorum, & Indulgentiarum quando vim obligandi habeant.*
40. *Nulla derogatio præiudicat priuilegijs PP. Societ: IESV. concessis, si non fuerit intimata, & dictis PP. insinuata.*
41. *Stylus Curia quid sit, & an habeat vim legis.*
42. *Extravagans Ambitiosa de rebus Ecclesie non alienandis vbi que recepta non est.*

Suppono etiam Legem Ecclesiasticam quam

quamcūque ad hoc vt obliget, opus esse, vt promulgetur & acceptetur seu recipiatur. Secundū Gratian. §. *Leges. c. In istis. d. 4. Leges instituuntur, cum promulgantur, firmantur, cum moribus vrentium approbantur.* Et pauld post, vnde illud Telesphori *Papæ* (qui decreuit, vt generaliter Clerici à Quinquagesima à carnibus & delicijs ieiunarent) quia moribus vrentium approbatum non est, aliter agentes transgressionis reos non arguit. Qualis promulgatio & approbatio seu receptio requiratur ad Constitutiones Pontificias communes dictum est superiori §. num idem seruandum sit in Reuocatorijs Priuilegijs, modò videndum est.

P. Eligius V. *Lex. n. 4.* Et si sententiam (quæ dicit promulgationem Legis in Curia Romana factam sufficere) iam per consuetudinem vsu receptam & amplectendam asserat, communiter tamen, ait paulo post, ab omnibus receptum & approbatum est, vt *Leges reuocatorie Priuilegijs & Indulgentiarum vim obligandi non habeant, quousque promulgata sint, non solum in Prouincia, sed etiam in Ciuitate ac Parochia.* Ita Ille, ex *Clauæ Regia, Valent. Soto, & N. Caspens. de Legib. d. 1. sec. 4. n. 60. & 61.* Reuocationem priuilegij non operari suum effectum nisi per litteras aut per Nuncium ad hoc destinatum perueniat

XXXIX.

Leges reuocatorie Priuilegijs & Indulgentiarum quando vim obligandi habeant.

niat ad notitiam Priuilegiarij; consequenter ad reuocationem priuilegij non sufficere, vt Priuilegiarius alio modo cognoscat reuocationem, nisi fortè reuocans velit quamcunque reuocationis notitiam sufficere, tenet alijs insuper allegatis Bonac. de Priuileg. d. 1. q. 3. p. 8. §. 3. n. 20. Tractata hæc sunt secundùm occasiones tum generatim tum specialius varijs in locis huius Summularum, vt V. Absolutio quoad sæcul. n. 42. V. Benedicere n. 59. V. Priuilegium. &c. Maiorem difficultatem habet sequens Gregorij 13. concessio, ex cuius elucidatione corroborabitur à potiori præcedens sententia.

XL.

*Nulla derogatio
rogatio
præiudicat Priuilegijs Societatis Iesu concessis: si non fuerit intimata & dictis PP. insinuata.*

Concessit Gregorius 13. Religiosis Societatis IESV, vt nulla derogatio sub qualibet amplissima forma præiudicet Priuilegijs dictæ Societatis: concessis, si non fuerit intimata & dictis Patribus insinuata. ob hoc Priuilegium Diana p. 3. tr. 2. f. 68. secutus Fel. Cherub. in comp. Bull. 10. 2. Constit. 2. Greg. 13. & M. Antonium de Amatis. dec. 17 qui etiam refert ib. sic decisum fuisse à Rota Prouinciarum Marchiarum, negat Priuilegium reuocatum censi eam formam non seruata. Idem tamen Diana p. 3. 10. 10. Res. 29. non obstante quod in confirmationem dictorum produxisset P. Amicum, mutans animum: licet ego, inquit, pro Societate & pro

mea Religione ex parte hanc sententiam docue-
rim, modò tamen illam, cum omnibus à P. Ami-
ro asertis, viris doctis maturandam relinquo;
nam stylus Curie videtur in contrarium &c.
Multis Bullis Pontificijs apparet derogari priui-
legia Societatis sufficienter, quando de ipsis ex-
pressa mentio fit, & in Bullis etiam supradictis
in fine apponitur clausula, ac si eis personaliter
fuisset intimata. Hæc ille. Ob eundem Cu-
riæ stylum plurima & priuilegia & alioqui-
loctissimorum virorum asserta, quin etiam
propria, quæ prius alibi existens docuerat,
recantans atque reijciens, in quo vulgare
dictum à Gloss. relatum in c. illa. Dist. 12.
obseruare ipso facto demonstrat.

Si fueris Roma Romano vivito more,

Si fueris alibi, vivito sicut ibi.

An igitur idem stylus & praxis Romanae
Curie orbem nostrum pariter afficiat, offi-
ciatue dictis Priuilegijs, idcirco videndum.
Vt verò prætermittam varias styli acceptio-
nes, quas tradit Soar. de legib. l. 7. c. 15. hoc
loco dicit practicam seu vsum Iudiciorum, Cu-
ria, Cancellaria, & similia, qui sub consue-
tudine, tanquam species sub genere com-
prehenditur, & cum ex iteratis actibus gignatur,
valeatque inducere Ius, vt docent
omnes Iurisperiti in c. Ex litteris de Constit.
& in c. Quàm graui. ided definitur ab Azo-

XLI.

Stylus

Curie

quid sit
& an ha-
beat vim
legis.

E

rie

riop. l. 1. §. 9. 11. Ius non scriptum ex actibus
Iudiciarijs introductum, quod tamen intelli-
 ge cum Dec. in *Rub. de Constit. n. 35.* Quan-
 do stylus est habentis potestatem condendi
 legem, qualis est magistratus summæ Pote-
 statis. Salicet. in l. 2. c. *Qua sit longa consuetu-*
do n. 23. Si enim Iudex proferens sententi-
 am, non sit supremus Princeps, & ita non
 habeat potestatem condendi legem, eius
 sententia etiam iterata, vel etiam à Iudi-
 cibus diuersis eiusdem Ordinis repetita, non
 facit Ius propter solum numerum actuum,
 vt dicit Soar. l. *de legib. c. 11. n. 14. Arg. 1.*
Nam Imperator. ff. de legib. ibi. aut rerum per-
petuò iudicatarum. Sicut autem lex & con-
 suetudo, alia est vniuersalis, alia parti-
 cularis, vt post Nau. in 3. P. *Sum.*
Gloss. de Penit. d. 5. n. 32. notat Barbof. in c.
Ecclesiasticorū. d. 11. & sententiā vna, quàm alia,
 maioris authoritatis, & si sit Senatūs publi-
 ci, aut Regij multo maioris quàm Iudicis
 alicuius priuati, ita, & stylus, cuius autori-
 tas etiam & Ius augetur per iteratas senten-
 tias conformes, nunquàm tamen habet le-
 gis authoritatem, sed solum grauis Docto-
 ris vel etiam plurium Doctorum, nisi, vt di-
 citur, sit à supremo Iudice, vt docet Soar.
 c. *& Salas de legib. disp. 19. n. 109. cum Vass.*
disp. 177. secundum quos proinde non vide-

tur, quod stylus defacto faciat Ius. neque
 obstat, quod quæcunque fiunt in Camera
 vel Cancellaria dicantur fieri in Cōsistorio,
 imò in conspectu Papæ, vt ait Cochier. in
 Regul. Cancell. Reg. 43. n. 66. V. Quostylo. cum
 Flam. & Gomes. vt enima dicit Vasquez cit.
 non censetur dare Princeps vim legis, eo ipso
 quòd illud videri & tolerat, permittit enim vt
 iudicatio & procedendo suū probabile iudicium
 sequatur sed nō vult illi stylo dare legis aushori-
 tatē &c. quam ob rem etiam P. Eligius V.
 Censura. n. 4. stylum Curia, ait, qui fundatur
 in probabilitate contraria sententia, non prop-
 terea tollit probabilitatem alterius, & fatetur
 ipse Diana in Summ. V. Absolutio ab Hæ-
 resi.

Quod si velis stylum illum omninò fa-
 cere Ius, vt contendit Cochier cit. cum ali-
 is, propter c. Ex litteris. de Rescrip. &c.
 quàm graui cit. dici potest facere Ius pecu-
 liare tantum, non vniuersale. Vnde etiam
 nullam imponit necessitatem illius obser-
 uantiæ extra Curiam Romanam, vt cum
 Baldo tradit Rebuff. to. 3. Constitut. Regiar.
 de consuet. arz. 3. gl. 13. n. 57. apud Sanchez,
 de Matr. l. 8. disp. 21. n. 16. alijque quamplu-
 rimi relati à Sanctarell. tom. 1. variar.
 Resol. q. 50. n. 17. & 18. asserentes stylum
 Curia non esse sequendum in partibus, nisi

sit firmatus speciali decisione Papæ & auditorum, imò etiam si scriptus & in aperto probatus sit necdum tamen imponere necessitatē vt in alijs tribunalibus & Curijs leuetur, ex quo etiam distinctionem stylus vrbis & orbis obtinuit, qui non paucas consuetudines præter vel etiam contra consuetudinem, stylum & vsum vrbis, Ipsūque commune lus tenet, cuius exemplum in Azorio p. 1. l. 4. c. 18 q. 10. habemus duplex. 1. est in

XLII.

Extrauagans Ambitiosa de rebus Ecclesiæ non alienandis vbiq; recepta vō est.

Constit. Pauli 2. Ambitiosa. inter communes de rebus Ecclesiasticis non alien. quæ vbiq; recepta non est, alicubi recepta quidem, sed ex aliqua parte duntaxat. Vidi ego duo insigniū Theologorū consilia, defendentium eam in partibus nostris receptam non esse, aded vt vnus eorum scripserit hæc formalia. Extrau. Ambitiosa in his partibus (audacter asserere ausim) nec quoad panam intrinsecam, id est, irritationem, nec extrinsecam, id est, censuras &c. non denique quoad obligationem consulendi SS. Pontificem, in suo saltem vigore, vsu receptam &c. 2. In alia Constit. Pontificia, quæ incipit: Periculosa. de statu Regul. in 6, vbi præcipitur, vt Sacræ Deo faminz clausuram seruent; quæ Constitutio, quia non erat vsu recepta, renouata est in Conc. Trid. Sess. 25. c. 5. & à Pio 5. in alia Constitutione edita, cuius initium est: Cuius

Pastor.

esse exprimendum, si quis vouit perfectioriam in Religione, aliàs fore dispensationem subreptitiam, quam tamè asserunt validam plures DD. apud Dianam. p. 8. tr. 3. Ref. 53. Accedit denique, quod sicut *primè inspicienda est consuetudo Patrisfamilias, quàm consuetudo Regionis. l. si seruus plurium. S. fin. Euerard. in loco; abysitato. n. 16.* ita consuetudini & Practicæ Curie præferenda est consuetudo Papæ, multa concedere soliti loco disunctioribus quàm finitimis, quibus facilius ad S. Sedem aditus patet, ut supra iam tactum est.

Speciales Priuilegiorum Regularium reuocationis duæ sunt præcipuæ, quas vides Piafeci in *praxi Episc. p. 2. 6. 3. a. 6.* inde plures particularium priuilegiorum abolitiones seu restrictiones deducens, cui consentit, non sine auctario, Barbof. *de potest. Episc. p. 3. alleg. 105.* Vna est Leonis 10. 3. approbante Concilio. Anno 1516. 19. Dec. Altera Gregorij 13. *In tanta rerum.* Anno 1572. Cal. Mart. de prima probat Peyr. in *Constit. 4. Iulij 2. n. 9. & 13.* Eund. Leonem 10. postmodum reualidasse & in pristinum statum restituisse omnia Mendicantium Priuilegia, etiam pro foro externo, per quandam Constitutionem concessam Prædicatoribus, cum derogatione omnium contra-

triorum. Similiter & Sixtum 4. innouasse
FF. Minoribus & ex certa scientia confir-
maste priuilegia cum fortissimis non ob-
stantiis in Bulla. *Etsi Mendicantium. Anno*
1587. 3. Octobr. apud Rodriq. in Bullar.
sed clariùs & expressiùs dicto Concil. La-
teran. derogatum est per Paulum 3. in eius
Constit. 1. & per Greg. 13. Constit. 1. apud
Peyr. his verbis: Non obstantibus premissis à
quibusuis Constitutionibus & Ordinationibus
Apostolicis etiam Generalis Concilij Lateran.
vicinò celebrati &c.

Maior difficultas est circa Bullam Greg.
13. propter aliam Pij 5. *Etsi Mendicantium.*
Anno 1567. 17. Cal. Iun. quâ cum iste Ponti-
fex post enumerata quadraginta grauami-
na illata Mendicantibus ab Episcopis & Pa-
rochis à quibusdam eos liberasset, multa
loca Concilij Trid. declarando, postremo
cuncta Mendicantium priuilegia confirma-
uit. Hanc Bullam cum alijs concernentibus
regularium Priuilegia fuisse reuocatam per
supradictam Constit. Gregorij 13. & redu-
ctam esse ad terminos Priuilegiorum, antè
dictam Bullam, Regularibus concessorum
& Concilij Trid. Decreta, communiter te-
neri testatur Peyr. in Constit. Pij 5. quò tamen
non attento probat illam Greg. 13. neque
sufficienter promulgatam, nec in praxi re-

ceptam esse. Dato autem promulgata fuerit, per illam reuocata tantum esse, quæ Pius 1. Regularibus concesserat contra Conc. Trid. & ad minus reuocatas non esse Declarationes Concilij factas à Pio 5. in illa sua Constit. Quas & Paulus 5. ex certa scientia approbavit, & confirmavit Urbanus 8. per Constit. 21. *Dilectis filijs. to. 4. Bullar. §. 1.* Constantem valorem Piane Constit. acerrimè propugnat Chassain. *de Priuil. Reg. p. 1. rr. 1. c. 6. prop. 6.* autoritate præsertim eiusdem Greg. 13. qui per Bullam: *Ex benigna. Anno 1573. 25. Majj.* Illam suam priorem idemmet reuocauerit, confirmando amplius in confirmatione Priuilegia Minorum cum clausula derogatoria suæ antedictæ Constit. Verùm quia clausulam apponit expressam *quatenus sint in vsu, & SS. Canonibus & Decretis S. Conc. Trid. non aduersentur &c.* (qui confirmandi modus post Trid. est ordinarius) non video, quid ad rem faciat, quare in hanc quæstionem tota res demum dilabitur, quæ & quantum priuilegia Regularium, per Conc. Trid. annullata vel moderata sunt, de quo cum generatim agatur *V. Priuilegium. n. 417.* singulariter verò singulis titulis, non est quòd hinc ulterius addam.

§. II. Quam habeant facultatem Prælati Regulares circa Constitutiones aliaq; Rescripta Pontificia?

- 43. Prælati immediati in rebus dubijs possunt interpretari SS. Canones, & priuilegia.
- 44. Consuetudo optima legum est interpretetiam diuinarum.
- 45. In consuetudine introducenda non requiritur principium rationabile.
- 46. Consuetudo quando censeatur legitime præscripta.
- 47. Dubia orta in Religione nostra maxima maturitate resoluuntur.
- 48. Statuta noua dubia recipiunt interpretationem à statutis antiquis, & à consuetudine antiqua in eadem materia.

Quod initio dixi, Scopum huius Isago-
ges potissimum esse, ostendere vim &
valorem Apostolicarum Constitutionum,
quæ huius Tractatus fundamenta sunt, &
principia præcipua; per ea quæ consequen-
ter deducta sunt, liquet tandem Constitu-
tiones omnes, & qualiacunque rescripta
Pontificia à D. Papa, seu immediatè, seu
mediatè per SS. as Emm. DD. Card. Con-

XLIII.
Prælati
immedi-
ati in re-
bus dubijs
possunt
interpre-
tari SS.
Canones,
& Priuilegia.

gregationes emanantia, auctoritatem habere indubitata, & obseruantiam inducere per se loquendo, planè necessariam, vt tamen de facto, & in actu secundo, vt dici solet, obligent, quia quamplurimum pendunt à promulgatione, acceptatione, vsu &c. tum etiam propter frequentes immutationes, restrictiones, abolutiones &c. incertam sæpè sapius habere obligationem, adeoque difficilem huius esse notitiam. Ex quo sicut qui suæ salutis curam habent & sollicitudinem maiorem, frequentibus agitantur scrupulis, ita ex alia parte non desunt, qui liberiores proprii arbitrii semitâ incedentes, minoris ducunt præscriptas à supremo animarum pastore, rectè viuendi leges ac regulas, in grande salutis præiudicium. Duplici huic malo vt mederetur pia Mater Ecclesia, prudenti immediatorum pastorum iudicio commissum est, quod in rebus dubiis (dico *dubijs*,) nam si res clara est, non est necessaria Prælati declaratio, sicut secundum ius, in claris non est opus coniecturis, vnde subditus obligatur ad faciendum id, quod per regulam sibi clarè præcipitur, non obstante declaratione ipsius Prælati, in hoc enim non tenetur illi obedire, nisi ipse Prælatus præcipiat aliquid dispensando iustè & iuridicè in præcepto Regula

gulae aut Canonis, contra quod praecipit aliquid faciendum (prout prudenter tradit Rodriq. 10. 1. q. 11. a. 1.) possint interpretari SS. Canones & Priuilegia, & quod Fratres securè possint stare declarationibus per eosdem faciendis. De quo fusè Rodriq. totà illâ quæstione cit. breuiter in ista Summula V. Capitulum. n. 64. V. Priuilegium. n. 414.

Habent insuper dicti Prælati gratias & facultates insignes dispensandi, quas per singulos ferè titulos (generatim de Dispensatione quid sit ? & quousque sese extendat ? titulo singulari de dispensatione) cum suis declarationib. ad maiorem firmitatem & certitudinem, fide optimâ, produco. De priori, quo vt liquidius constet, prætermis alijs generalibus, & remissis ad vulgares Doctorum passim obuiorum tractatus, speciale, vnum & alterum, notatu dignum hoc loco referre satis habeo. Primum est circa Regulas interpretandi SS. Canones, Leges &c. Secundum, quâ maturitate Ordo noster in isto negotio procedere soleat.

Quod ergo primum attinet, cum tam Canonista, quàm Theologi in materia de Legibus, passim afferant quamplures, rectè illas intelligendi ac interpretandi, Regulas, attendenda maximè venit consuetudo, quæ

XLIV.
Consuetudo optima legum est interpretetiam demonstratâ.
Vt G.

ve c. Cum Dilectus. de consuet. dicitur, optima
 est legum interpretis; non solum humana,
 verum etiam diuinæ, vt ex Nau. aduertit
 Rodriq. *cit. a. 7.* siquidem tamen fuerit ra-
 tionabilis & legitimè præscripta. *c. Cum*
tanto. de Consuet. Rationabilis est autem
 omnis consuetudo, quæ iuri diuino aut na-
 turali nõ aduersatur, vt ex com̃oni Theo-
 logorum sententia tradit noster P. Eligi-
 us *to. 2. V. Consuetudo. n. 6.* qui propterea in
 introducenda consuetudine negat requiri,
 vt concurrat principium rationabile, quod
 quamuis sit irrationabile & actus primi con-
 suetudinem introducentes iniqui, consuetu-
 do tamen legitimè per illos actus præscrip-
 ta, possit esse honesta, ac vim legis nouæ sta-
 tuendæ & antiquæ abrogandæ habere. Ac
 proinde *to. 1. V. Lex. 2. n. 9. licet primi, aut*
qui consuetudinem contra legem inducunt, de-
linquant, nisi ex aliquo accidente excusentur,
Successores tamen non peccare, sed bonâ fide pos-
se legem negligere, sequendo primos, qui contra
legem fuerunt. Idem dicit Rodriq. cit. a. 8. &
 quod legitima præscriptio consuetudinem
 faciat rationabilè; quia licet, inquit, à prin-
 cipio fuerit iniusta & irrationabilis, tamen ius-
 tesse temporis per aliam corrigitur &c. Idem
 enim verò communiter attribuitur legi
 scriptæ seu consuetudini, quod possit abro-
 gari

XLV.

In consue-
tudine in-
roducē-
da nõ re-
quiritur
principiū
rationa-
bile.

gate legem scriptam, tam quo ad culpam, quam pœnam, atque ita de facto multas leges, quæ olim ad culpam & pœnam obligabant, hodiè vel ad solam culpam, vel solam pœnam, vel neutram quoque obligant.

Porro quando consecretur consuetudo legitime præscripta ? aiunt plerique ad abrogandam legem Canonicam requiri quadraginta annorum consuetudinem, alij putant hoc negocium relinqui debere arbitrio prudentis & docti viri, qui perspectis omnibus circumstantijs iudicet, quando consuetudo tantum vigerit, vt meritò credatur adesse rationabilem & tacitum consensum principis, seu legislatoris nolentis vltterius obligare suam legè, pro quo remitto Lectorem ad *Bass. cit. Lezâ V. Lex.* & alios passim obvios. Quod si consuetudo non sit contra legem, sed solùm declaratiua legis, v. g. quando in aliqua quæstione sunt pro vtraque parte cõcedentes iuris rationes æqualiter, tunc consuetudo vnã approbans dicitur esse Declaratiua, valebitque non tam ratione consuetudinis, quàm virtute legis sic interpretatæ per consuetudinem, neque exigitur, quòd hæc consuetudo declaratiua sit præscripta, cum non aduersetur legi, sed illam declarat, & sufficit eam declarationem aliquo

XLVI.

*Consuetudo quando consecretur legi-
time præscripta.*

stitutione sue afficiunt, toti quoque ordini
 seruanda proponuntur, sub forma ordina-
 tionum Generalium, quæ licet ob constan-
 tem obseruantiam in succedentibus Capi-
 tulis renouari magisq[ue] confirmari soleant,
 multa tamen frequenter omittuntur, ne in-
 immensum cedat ordinationum cumulus.
 Promulgantur ambo per Generalem seu or-
 dinis Procuratorem Prouincialibus, per
 Prouinciales Prælati localibus, per hos de-
 nique cuiusuis Conuentus Religiosis. Alia
 demùm, quæ decisiones vocare licet ad
 distinctionem Statutorum & ordinationũ,
 quia totam communitatem non æquè vel
 minus necessariò concernunt, palam non
 publicantur, nisi ijs, quos attingunt specia-
 lius, aut aliàs postulantis. Horum omni-
 um quædam per modum Statuti vel de no-
 uo conduntur, vel magis roborantur, aut
 solùm declarantur, inducuntque obligatio-
 nem, si à S. Pontifice procedant, necessariã,
 iuxta dicta superius, vel minus strictam,
 prout de Statutis nostræ Congregationis
 V. Constitutio. n. 108. dicitur.

Cæterùm quanquam ea, quæ declaratiua
 sunt tantummodò Legis Pontificæ, Iudi-
 cialem & authenticam Interpretationem
 (hanc enim SS. Pontifices sibi referunt.
 Rodriq. 10. l. 9. II. c. 1. ac vniuersim loquẽ-
 do,

do, interpretandi Ius est eius, cuius est & Ius ferendi. 25: q. 1. in fine) non faciunt, certum tamen est permagnam habere vim auctoritatis ultra communem Doctorum; tum propter concursum plurium virorum ex officio res consultantium, tum vel maxime peculiarem idcirco illis datam facultatem, de qua paulo superius mentio facta est. Similiter etiam aliorum, quae ab Ordinis Superioribus aliquando vel statuta sunt vel declarata, licet inter publicas ordinationes non semper memorentur, vel etiam nunquam publicentur, non idem tamen suam prorsus amittunt vim aut auctoritatem, sicut enim recedendum non est à iure antiquo nisi quatenus in nouo praecipitur l. praecipimus in fin. Cod. de Appell. & Gl. in c. Cupientes. §. Quod si. V. Petere. de Elect. in 6, vel à lege noua expressè corrigitur sic & in Statutis Religionum, antiquiora seruanda sunt, nisi quantum ex parte vel toto per posteriora corriguntur aut immutantur. Portel. in dub.

XLVIII. Reg. V. Lex. in fine. Accedit quod ubi verba statuti noui sunt dubia, recipiant interpretationem potius à statutis antiquis & à consuetudine antiqua in eadem materia, quam ab ipso iure communi. P. Sigism. de Elect. d. 112. n. 11. Dixi ubi verba sunt dubia: ubi enim non sunt ambigua, sed clara, non est locuti

Statuta
noua du-
bia à quo
recipiant
interpre-
tationem.

locus interpretationi, vt habet Gl. in c. Cum
Electus. ibid. relata. Denique cum antedi-
cta seruanda sint vniuersim in quibuslibet
Ordinationibus tam Generalibus quam
Prouincialibus, teneri absque dubio pos-
sunt ac debent in iis, quorum valor à Super-
riorum voluntate ac dispositione depen-
det, cuius defectu quæuis gesta vel acta in-
valida & consequenter illicita sunt, vt in
casu administrationis Sacramenti Pœnitenti-
æ, cum Ordinationes Generales facultatē
audiendi Cōfessiones limitāt pro certo
loco vel tempore, quæsecūs factæ invali-
dæ sunt & illicitæ ob solam Iurisdictionis
carentiam, nullo alio præcepti vel prohibi-
tionis interuentu, cum è contra licerent &
valerent quomodocunque nobis Superio-
rum assensus & facultas seu viua voce, seu
per Ordinationes aut Decisiones minus so-
lennes innotescant. Exemplum huius sin-
gulare, præter alia sparsim recensita, habes
V. Absolutio quoad FF. n. 21. Quod Ordinis
nostri Scriptores constanter allegant. Anno
1613. declaratum circa facultatem nostros-
um Confessariorum, quamuis ab eo tem-
pore nulla fiat amplius mentio in Or-
dinationibus aliis.

I N D E X.

1. **F**ratres Min. specialiter S. R. Ecclesia sunt subiecti.

§. 1.

2. Constitutio quid sit. 3. Quotuplex, 4. Constitutio Ecclesiastica.

§. 2.

5. Ius Canonicum describitur. 6. Componitur ex Decretis Pontificum, vel Cōciliorum.

§. 3.

7. Corpus Iuris Canonici tribus tomis constat. 8. Materia de qua in quolibet tomo tractatur.

§. 4.

9. Constitutiones circa Regulares editae ubi contineantur.

§. 5.

10. Littera Apostolica quid sint. 11. Littera Apostolica sunt aut Bullae, aut Breuia, aut Rescripta.

§. 6.

12. Congregationes D. D. Emm. Cardinalium cur varia instituta. 13. Congregationes in specie, quas Regulares nosse conuenit recensentur. 14. Auditorum Rota dignitas & Auctoritas.

§. 7.

15. Decreta Pontificum siue mediante Concilio Generali, siue alijs lata vim obligandi habent.

Index.

16. Etiam extra Corpus Iuris contenta post legitimam publicationem. 17. Legem Pontificiam in sua Diocesi nec promulgatam nec vsu receptam non obseruans peccati damnandus non videtur. 18. An idem dicendum de Decretis Pontificum solos Regulares concernentibus. 19. Legem latam à S. Pontifice quando non liceat rescire. 20. Confessarij munus vnde difficile reddatur. §. 8.

21. Decreta à Papa emanata quaecunque etiam extra Ius commune & concilia vagantia vim obligandi habent. 22. In foro externo quæ Decreta SS PP, præpanderent alijs. 23. Declarationes Cardinalium an vim legis obtinent. §. 9.

24. Priuilegium finitur vel amittitur septem modis. 25. Renuntiatione. 26. Lapsu temporis. 27. Vsu contrario. 28. Morte cui concessum, vel morte concedentis. 29. Cessatione causa finalis. 30. Abusu. 31. Priuilegia Regularia sola reuocatione seu Pontificis sententia extinguuntur. 32. Reuocatio expressa, vel tacita. Generalis, vel specialis. 33. Priuilegia Regularibus concessa, an sint irreuocabilia, sicut priuilegia à Principe concessa. 34. Priuilegium concessum cum certis clausulis an per legem contrariam latam vim suam amittat. 35. Vim suam non amittere probatur exemplis. Primo, Secundo. 37. Tercio. 38. Quomodo

modo clausularum Iuris varietas saluetur, &
Iura dissonantia concordentur.

§. 10.

39. Leges reuocatoria Priuilegiorum, &
Indulgentiarum quando vim obligandi habeant.

40. Nulla derogatio praeiudicat priuilegijs PP.
Societ; IESV concessis, si non fuerit intimata, &
dictis PP. insinuata. 41. Stylus Curia quid sit,
& an habeat vim legis. 42. Extrauagans Am-
bitiosa de rebus Eccles: non alienandis vbique re-
cepta non est.

§. 11.

43. Pralati immediati in rebus dubijs pos-
sunt interpretari SS. Canones, & priuilegia.

44. Consuetudo optima legum est interpret-
etiam diuinarum. 45. In consuetudine intro-
ducenda non requiritur principium rationabilis.

46. Consuetudo quādo censeatur legitime pro-
scripta. 47. Dubia orta in Religione nostra
maxima maturitate resoluuntur. 48. Statuta
noua dubia recipiunt interpretationem à statu-
tis antiquis, & à consuetudine antiqua in e-
dem materia.

OMNIA AD MAIOREM DEI
GLORIAM.

INDEX TITVLORVM.

Absolutio generaliter.

Absolutio quoad Fratres.

Absolutio quoad sæculares.

Altare.

Benedicere.

Capitulum.

Casus reservatus.

Clausura.

Confessarius.

Constitutiones.

Custos.

Definitores.

Discretus.

Dispensatio.

Electio.

Eucharistia.

Exemptio.

Extrema Unctio.

Vide V. Eucharistia & V.

Missio.

Fabrica. Vide V.

Clausura.

Forum.

Guardianus.

Habitus.

Ieiunium.

Indulgentia.

Irregularitas.

A

Index.

I N D E X.

<p>Iudex.</p> <p>Iuramentum.</p> <p>Matrimonium.</p> <p>Missa.</p> <p>Millic.</p> <p>Monasterium,</p> <p>Nouitius.</p> <p>Ocultum.</p> <p>Officium diuinū.</p> <p>Ordines sacri. V.</p> <p>SS, Ordines.</p>	<p>Pœna Ecclesiasti- ca.</p> <p>Prædicatores.</p> <p>Prælatuſ Regu- laris.</p> <p>Priuilegium.</p> <p>Profeſſio Regu- laris.</p> <p>Prouincialis.</p> <p>Sacri Ordines.</p> <p>Sorores Tertio- riz.</p> <p>Viſitator Regu- laris.</p> <p>Votum.</p>
---	--

S(I)S

ABSO